

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

RIKSORGAN FÖR SVERTIGES LUNGSJUKA

N:r 4

April.

1944.

Pris 50 öre

STOCKHOLM**Medlemskap i statsunderstödd
S J U K K A S S A**

är en ekonomisk tillgång, som Ni ej kan undvara. Skydda Eder själv och Edra barn genom inträde i ortens

erkända sjukkassa.

Sedan Ni fyllt 40 år är det för sent!

ÖSTRA SVERIGES

ERKÄNDA CENTRALSJUKKASSA

Sveavägen 61 — STOCKHOLM

Tel. 23 09 85

KAFFESTUGAN

Svartmannagatan 11—13

REKOMMENDERAS

DET BETALAR SIG . . .

att gå till **MODE-FERM**

ULSTRAR — SWAGGERS

DRÄKTER — KAPPOR

och KLÄNNINGAR

stort urval till verkligt låga priser

MODE-FERM, Västerlångg. 62

BODEN**GUNHILD ISAKSSONS
D A M F R I S E R I N G**

Telefon 11 49.

YRKESKICKLIG PERSONAL

alltid till Eder tjänst.

ALLT FOTOGRAFISKT
i bästa utförande från

HANSSONS EFTR., Drottninggatan 27,

B O D E N Telefon 27 78

Zeiss-Ikon-kameror och Film

HEDENBRONS KAFÉ

rekommenderas vid utflykter och promenader

Gott kaffe — Hembakat bröd

Telefon 23 57 — BODEN

JEAN FORSBERGS**F R I S É R S A L O N G**

Bankhuset - BODEN - Tel. 21 41

Herr-, Dam- & Barnklippning

En gedigen sak

får Ni alltid vid köp hos

O S S I A N F O R S L U N D

Urmakare - Guldsmed - Optiker

B E R G E R S

Urmakeri-, Guldsmeds- & Optiska affär

Telegrafhuset BODEN

REKOMMENDERAS

Alltid välsorterad — Tel. 21 78

BODEN**N. G. LIDFELDTS PLATSLAGERI**

Telefon 23 13.

— ALLT INOM BRANSCHEN —

REKOMMENDERAS

NYSTEDTS**KONDITORI & BAGERI**

Kungsgatan 38 — B O D E N

REKOMMENDERAS

Tel. 26 05, 13 65 - Bost. 26 05

**A X E L L A R S S O N
P L A T S L A G E R I**

Brokläppen, BODEN Tel. 11 32

Utför alla slag av till yrket

hörande arbeten. Infordra offert

NYA HEMBAGERIET

B O D E N

Kungsgatan 19 Rikstelefon 414

Färskt välsmakande kaffebröd

Konfekt och Karameller

VID BEHOV AV BIL

Ring

N Y A T A X I

(Namnanrop)

Drottninggatan 24

**ELSA ISAKSSONS EFTR.
— D A M F R I S E R I N G —**

Drottninggatan 6, BODEN

(Hedvig Nybergs fastighet)

Telefon 28 04

Norrländska Socialdemokraten

mest spridda tidningen i Norrbottens

län — upplaga över 18.000 ex. —

Enda utkommande tidningen i Boden.

BETALD ANNONSPLATS**B O L L N Ä S****AB. LARSSONS SAFTFABRIK**

Hå, Bollnäs.

TILLVERKNING AV PRIMA SOCKRA-

DE BÄRSAPTER OCH LINGOSYLT.

Etablerad 1875.

Telefon 490 15

VI REKOMMENDERAS:

För skogsarbetaren en Urafors huggyxa & barkspade. För sportmannen en Urafors sportyxa. För hemmet en Urafors vedyxa & en köksyxa.

URAFORS YXFABRIK, Edsbyn

Grundad 1860 — 75 år 1935

C. O. Aberg & Co.

Tel. 23 o. 33. Telegr.-adr. Urafors, Edsbyn

GYNNA ANNONSÖRERNA**BORÅS OCH SÖDRA
ÄLVSBOGSLÄN****E. W. JUST**

FÄRGERI — BLEKERI
MERCERISATION

Handtryckning

av charmeuse

BORÅS

Tel. växel 174 65

Axel Högberg — Rörläggarfirma

Utför: Värme- och Sanitetsanläggningar av alla slag, Ang-, Kok- och Tvättanläggningar. Program och kostnadsförslag på begäran. Tel. bost. 121 54, förråd

Magasinsgatan 131 32

AXEL HEDLUNDS Måleriaffär

Engelbrektsg. 7 — B O R Å S

Telefon 132 42

Infordra kostnadsförslag!

RÖR- & -SANITET, Kinna

Tel. 104 05 Klaesson & Son Tel. 104 05

Utför nyanläggningar, omläggningar, reparationer och undersökningar för vatten, ventilation och sanitet.

Anbud lämnas kostnadsfritt på begäran.

Säljer all modernaste materiel inom branschen.

A.-B. BREDIN & C:O - KINNA

Värme- och Sanitära anläggningar

utföras fackmässigt under garanti

Telefon 323.

E K S J Ö**BETALD ANNONSPLATS****E N K Ö P I N G****Enköpings BEGRAVNINGSBYRÅ**

Tel. 106 Kyrkogatan 33 Tel. 106

(Nära Busstationen och Stora torget)

Vår uppgift är att taktfullt och försynt ordna allt, som står i samband med begravningen. — Allt inom branschen till billigaste priser. — Ombesörjer svepningar även i Uppsala och landsorten — Vänd Eder därför vid behov med förtroende till oss. - B A L S A M E R I N G

**A.-B. K. A. SCHILDS
S Ä G B L A D S F A B R I K**

E N K Ö P I N G

Tillverkning av:

Bågfilblad, maskinsågblad, slitsfräser o. metallfräsklingor av högsta kvalitet.

Skydda de friska
genom att effektivt
hjälpa de sjuka!

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

APRIL 1944

Utkommer en
gång i månaden
7:de årgången

Redaktör och ansvarig utgivare:
JOHANNES SANDRÉN

Kocksgatan 15, Stockholm
Telefon 41 39 99 Postgiro 15 44 20

Ägare:
DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND

Tvångsinternering av asociala smittoförande lungsjuka?

År 1938 publicerades i pressen ett förslag till ny tuberkuloslag, vilket bl. a. innebar tvångsinternering av "tredskande smittoförande tuberkulösa, vilka leva under förhållanden som för den sjukas omgivning medföra påtaglig fara för smitta". Detta lagförslag blev med hänsyn till ovanstående bestämmelse föremål för skarp kritik såväl från allmänheten som myndigheter och läkares sida. Icke minst de lungsjukas då nybildade riksorganisation, "De Lungsjukas Eftervårdskommitté", ur vilken De Lungsjukas Riksförbund sedermera bildats, framförde en kraftig protest mot det ingrepp i den enskilde individens frihet en dylik lag skulle medföra.

Lagförslaget i sin dåvarande form föll också igenom, men nyligen har Medicinalstyrelsen för regeringen framlagt ett nytt förslag till lag om tvångsinternering av vissa smittoförande lungsjuka. Detta förslag har fått ett helt annat och mera positivt mottagande än det tidigare av år 1938, med all sannolikhet beroende på den nya formulering förslaget nu fått. Medicinalstyrelsen har nämligen här närmare preciserat, vilka "tredskande smittoförande lungsjuka", som borde kunna tvångsinterneras, nämligen "smittofarliga *asociala* lungsjuka."

Dr John Lundquist, som är Medicinalstyrelsens föredragande i tuberkulosfrågor har även för pressen förklarat, att han är särskilt mån om att poängtera att de personer, vilka skulle komma ifråga för tvångsinternering, äro sådana som äro att anse som *direkt asociala*.

Dr Lundquist säger vidare i sitt uttalande, att det uppstått många missförstånd beträffande det av medicinalstyrelsen till regeringen framlagda förslaget om att *asociala* tbc-sjuka, vilka är vårdslösa gentemot sin omgivning skulle och borde kunna interneras tvångsvis på anstalt. Förslaget gäller ingalunda alla lungsjuka

utan endast dem, som i vetskap om sin sjukdom betar sig samhällsvådligt på ett eller annat sätt. Det inträffade för någon tid sedan på ett konvalescenthem för lungsjuka att oärliga och även berusade patienter påträffades. Vid ett annat tillfälle konstaterades det att en smittoförande individ spottade på grönsaker i ett stånd på torget i en av våra mindre städer. Det är sådana fall som måste betecknas såsom *asociala* och som måste bekämpas.

I detta dr Lundquists uttalande kan man oförbehållsamt instämma. Det är av synnerlig vikt att samhället skyddar sig mot individer av detta slag vilka genom sin existens och sitt uppträdande direkt sabotera den antituberkuloskamp på bred front, som under de senaste årtionde med framgång bedrivits i vårt land och som under de senaste åren intensifierats bl. a. genom skärmbildsundersökningar och calmettevaccinering. Men — det är lika viktigt, oerhört viktigt, att man samtidigt erhåller garantier för att en dylik tvångsinterneringslag icke kan missbrukas. Här fordras oväld av dem, som skola döma — här om någonsin. Det får inte bli så, att stämpeln "asocial" sättes på varje för t. ex. en kommun eller ett sjukhus obekvämlig lungsjuk, att den redan nu ganska rättslöse obemedlade lungsjuke, som vill hävda sin rätt i ekonomiskt eller socialt avseende slås ned med denna nya lag som tillhygge. Sker så ha vi kommit långt från demokratiens principer.

Det återstår att se vilka garantier, som i detta fall kunna förebringas. Kunna de anses hundra procentiga äro vi de första att yrka bifall till det nya förslaget — om icke är det varje rättsinnig medborgares plikt att protestera mot ett intrång på den enskilde individens frihet, som icke hör hemma i ett demokratiskt land.

J. S—n.

Förbundets sjätte socialvårds- konferens har hållits i Kalmar

Givande föredrag och diskussioner, livligt deltagande

Kalmar Konvalescenförening hade söndagen den 27 febr. anordnat en Socialvårdskonferens på Stadshotellet i Kalmar, till vilken inbjudits representanter för landsting, stads- och kommunalfullmäktige, fattigvårdsstyrelser, läkare och distriktssköterskor, arbetsgivare samt arbetarnas fackliga organisationer m. fl. Konferensen som var den sjätte i ordningen av de av Förbundets lokalavdelningar anordnade länskonferenserna rönste stort deltagande — närmare 200 personer hade samlats för att dryfta eftervården av tuberkulösa samt de partiellt arbetsföras problem.

Sammanträdet började kl. 1 på middagen och fortgick med lunchpaus till kl. 7 på kvällen. Värdefulla föredrag hölls av överläkaren vid Målilla sanatorium dr. W. Mascher, länsarbetsnämndens direktör Gust. L. Johnsson och ordf. i De Lungsjukas Riksförbund hr E. Frithiof. Hälsningsanförande hölls av landshövding A. Lidén. Föredragen mottogs med livligt bifall och därefter utspann sig en diskussion som markant belyste spörsmålen. Konferensen beslöt att ge sin anslutning till en av Kalmar Konvalescentförening avfattad resolution, som skall tillställas Socialdepartementet. Resolutionen utmynnar i en anhållan om att departementet snarast ville behandla frågan om de tuberkulösas eftervård samt påskynda utredningen angående de partiellt arbetsföra.

Sammanträdet öppnades av ordf. i Kalmar konvalescentförening, hr Carl Hellström, som hälsade de närvarande välkomna. Denna konferens avser att belysa de betydande frågorna om tuberkulosen och eftervårdsproblemet och frågan om de partiellt arbetsföras problem, vilket senare nu blivit särskilt aktuellt, när man söker efter arbetskraft på olika områden. Vi ha försökt att få så många som möjligt till denna konferens, och det är glädjande att se, att tillslutningen blivit så stor. Genom att samla erfarenheter vid denna konferens tro vi oss få fram något positivt.

Huvudtalarna vid konferensen: Fr. v. ombudsman Frithiof, dr W. Mascher, dir. Gust. L. Johnsson, landshövding A. Lidén, häradshövding Torsten Fredriksson och Carl Hallström, Kalmar.

Landshövdingens hälsningsanförande

Som ordförande vid kongressen fungerade häradshövding Torsten Fredriksson, vilken först överlämnade ordet till landshövdingen, som bl. a. yttrade följande.

De sista årtiondena ha vi ju i vårt land haft en kraftig utveckling på den allmänna sjukvårdens område. Vi ha strävat, att överallt åstadkomma förbättringar framför allt har detta tagit sig uttryck i storartade sjukvårdsanläggningar, men även i fråga om utrustning och personal ha stora förbättringar åstadkommit. Trots allt detta är det fortfarande mycket, som brister. Bristerna äro närmast att hänföra till just de problem, som skola diskuteras här, framför allt frågan om eftervården av de lungsjuka. Det gäller att finna lämpliga former för efterbehandlingen. Det är olika åsikter om de vägar, som skola beträdas, och det är därför glädjande att dessa konferenser kommit till stånd för att närmare dryfta problemen.

Om tuberkulosvården i Kalmar län

talade sedan överläkaren vid Målilla sanatorium, dr Willy Mascher. Han gav en intresseväckande bild av utvecklingen på området allifrån den stora jubileumsinsamlingen 1901—1902 och fram till nu, av vilken framgick, att ett utomordentligt framgångsrikt arbete utförts i kampen mot den förhärjande folksjukdomen. Inte minst glädjande är utvecklingen ifråga om människornas sätt att reagera i sitt förhållande till tuberkulosen. Sanatoriet är inte längre en fruktad plats, dit man beger sig för att låta allt hopp fara, utan en plats som man är tacksam för att ha tillgång till. Den överdrivna bacillskräcken håller också på att ge med sig. I fortsättningen av föredraget fick den uppmärksamt lyssnande publiken reda på, att Kalmar län på tuberkulosvårdens område kommit längre än de flesta andra län beträffande barnvården. Hade vi tillgång till ytterligare tuberkulosjukstugor, vore vi bra nära idealet även ifråga om vården av vuxna. Här brister det emellertid, och tal. underströk betydelsen av att flera sjukstugor inrättades. Vidare lämnade dr Mascher en redogörelse för övriga grenar av tuberkulosvården: dispensärernas verksamhet samt skärmbildsundersökningarna.

Det viktigaste är att skydda det uppväxande släktet från smittorisken. Det gäller att uppsåra och oskadliggöra smittokällorna. Skärmbildsundersökningarna ha varit av mycket stor betydelse i detta avseende, och de ha givit belegg för önskemålet om en undersökning av hela länets befolkning. De anslagsgivande myndigheterna ha visat stor framsynthet under gångna 30 åren, och framgångarna ha inte uteblivit. Vi få emellertid inte, underströk dr Mascher, nu släppa efter eller ens stanna där vi är.

Dir. Johnssons föredrag.

Ordf. avtackade dr Mascher för det intressanta föredra-

Gruppenbild från konferensen.

get, varpå talarstolen bestogs av direktör Gust. L. Johnson, som bl. a. yttrade:

Det stora problemet, som ännu väntar på sin lösning, är de lungsjukas eftervårdsfråga. När det gäller att bereda lungsjuka anställning mötes man av många gamla fördomar, som ännu hänger kvar sedan den tid, då en lungsjuk betraktades som en smittofarlig och dödsdömd person. Arbetsgivare bör emellertid beakta, att när läkaren förklarar vederbörande smittofri bör ingen tveka att anställa en tidigare lungsjuk. Det är som synes många omständigheter, som tillstöter, när det gäller för den partiellt arbetsföra att söka sin utkomst i akt och mening att inte behöva ligga samhället till last. Den partiellt arbetsföra kan säkerligen inte själv bemästra detta problem. Här måste samhället träda till och lämna en hjälpsam hand och man är också i färd härmed. Den slutliga utredningen, som nu försiggår, hoppas vi skall kunna frambringe sådana resultat, att en lösning av detta mycket viktiga samhällsproblem må komma till stånd.

Efter lunchpaus höll ombudsman E. Frithiof föredrag över ämnet

De lungsjuka och samhället

De personer, som ha hand om sjukvården, sade tal., spar sig ingen möda att hjälpa. Och de medlösa lungsjuka behöva ett stöd. På en del håll tillerkänna kommunerna patienterna en liten slant, en sak som överallt torde kunna realiseras.

Det är inte många arbetsinrättningar, som vilja ta en f. d. lungsjuk i sin tjänst. Stat och kommun äro stränga arbetsgivare, där fordrar man ett ordentligt friskbetyg. Enda möjligheten till hjälp för de lungsjuka är mången gång fattig-

vården. Vi anse emellertid, att de lungsjuka ej skall behandlas som fattigvårdshjon utan som sjuka människor. Tal. in gick härpå på frågan om inte sanatorievården borde vara kostnadsfri för alla behövande.

Vi ha hos regeringen föreslagit, att det på landets sanatorier skall upprättas arbetssalar, där man kan få lära sig något för framtiden. Ett bra förslag är att upprätta ett yrkesskolesanatorium. Och vi ha då föreslagit, att de som gå igenom denna skola, ska få avlägga sin examen på ett statligt institut, så att han slipper sanatoriestämpeln. De partiellt arbetsföras problem måste lösas på lagsiftningens väg.

Tal. slutade med att framhålla, att någon s. k. socialstad utanför Stockholm, vilket föreslagits, ej vore lämplig. Det skulle bli ett nytt Skansen och till en pina, för dem som skulle behöva bo där.

Efter tal:s med applåder mottagna föredrag följde en längre diskussion, inledd av ordf. i Kalmar konvalescentförening, hr Carl Hellström.

Bl. a. talade dr Mascher, som berörde betydelsen av en bättre kontakt med patienterna och deras förhållanden samt med myndigheter och enskilda när det gäller tillsättandet av platser. Övriga talare voro ingenjör Wallander, länsassessor Carleholm, fabrikschef Karl Josefsson, direktör Linde, som bl. a. framhöll, att mycket gjorts i Kalmar för de partiellt arbetsföra, redaktör Linderoth, Västervik, ombudsman Frithiof och fattigvårdsstyrelsens ordf. hr Oskarsson, Kalmar.

Slutligen beslöts att anta följande
resolution

Konferensen understryker betydelsen av, att den av Nationalföreningen mot tuberkulos utförda utredningen om
(Forts. å sid. 9)

Svenska Nationalföreningen

Sv. Nationalföreningen residerar vid V. Trädgårdsgatan 11 B, i ett gammalt patricierhus, vars fasad här synes prydd med föreningens vita fana med det röda Andreaskorset.

Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos fyllde den 28 febr. 40 år och jubileet högtidlighölls vid ett styrelsesammanträde under kronprinsens presidium, varvid fröken Hildur Petersson, som i 31 år varit föreningens kassörska, av kronprinsen fick mottaga Patriotiska sällskapets guldmedalj av första storleken för långvarig trogen tjänst.

Föreningen bildades alltså 1904 på initiativ av Allmänna svenska läkarföreningen (numera Sveriges Läkarförbund). I föreningens program står att "Nationalföreningens uppgift är att med alla till buds stående medel verka för bekämpandet av tuberkulosen som folksjukdom i vårt land". Denna uppgift har som alla vet Nationalföreningen fullföljt på ett effektivt och välsignelsebringande sätt. Föreningens arbete har finansierats bl. a. genom de kända välgörenhetsmärkena vilka sedan 1904 givit en inkomst av 3.274.207 kr. och lyxtelegramblanketterna som började användas 1912, 12.433.139 kr. Som gåvor har man dessutom fått motta 1.567.180 kr.

Alla som någon gång kommit i beröring med tuberkulosvården i vårt land vet att Nationalföreningen väl förvaltat dessa allmänhetens bidrag och verksamt bidragit till bekämpande av vår folksjukdom. Situationen ter sig också nu oändligt mycket ljusare än vid föreningens bildande och dödligheten har bl. a. minskat kraftigt.

Dessutom har man fått nya vapen i kampen mot sjukdomen.

— Det är därför icke allt för optimistiskt att tro, att den dag icke skall vara alltför avlägsen, då tuberkulosen inte längre förtjänar namnet folksjukdom, skriver föreningens nuvarande sekreterare, dr. John Lundquist i en återblick med anledning av jubileet.

Det var Nationalföreningen som först införde dispensärverksamheten i landet, en form för tuberkulosbekämpandet som då nyligen startats i England och Frankrike. Så småningom övertog staten denna verksamhet och fr. o. m. innevarande år har Nationalföreningens driftsbidrag helt upphört. Däremot har för-

Ordförande är Kronprinsen och sekreterare med. dr. John Lundquist, som samtidigt är föredragande i tuberkulosfrågor i medicinalstyrelsen. På bilden ovan dr. Lundquist vid skrivbordet i sitt ämbetsrum på Nationalföreningen.

Expeditionens damer äro fullt sysselsatta vid skrivbord och i telefoner. Till Nationalföreningen expedition löper bl. a. trådarna från landets alla dispensärer.

mot tuberkulos har fyllt 40 år

eningen koncentrerat sig på Calmettevaccinationen och skärmbildsundersökningen, som ännu inte fått statsbidrag.

Fr. o. m. 1942 har Calmettevaccinationen utvidgats till att omfatta vaccination av tuberkulosmittade befolkningsgrupper i hela landet och dessutom har man bidragit till mass- och gruppundersökningar vid centraldispensärer med vanlig röntgenbild och skärmbild.

Sedan 1942 bedriver Nationalföreningen skärmbildsundersökningar i egen regi med specialbeställd buss och 1943 öppnade man dessutom en skärmbildsbyrå i Stockholm.

(Foto: Gullers)

Ovan: Biblioteket är välförsett med litteratur i tuberkulosfrågor — ett referensbibliotek, som torde vara enastående i sitt slag. Ovan till höger: Fröken Ziegler med den mest populära lyxtelegramblanketten "Lx 15" och nedan fem andra lyxtelegramblanketter. Till höger vaktmästare Brolin med postväskan.

Ny utredning av de lungsjukas eftervårdsfråga bör företagas

Även socialt intresserade lekmän samt representanter för de lungsjuka böra delta. — De Lungsjukas Riksförbund tillstyrker riksdagsman Carl Lindbergs motion

De Lungsjukas Riksförbund har till andra kammarens andra tillfälliga utskott avgivit infortrat yttrande över en av riksdagsman Carl Lindberg m. fl. i andra kammaren väckt motion om att Riksdagen måtte i skrivelse till k. m:t hemställa om en allsidig och skyndsamt utredning rörande problemet för- och eftervård åt tuberkulossjuka samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

I sitt yttrande framhåller Förbundet, att redan 1936 överlämnade representanter för landets lungsjuka — De Lungsjukas Eftervårdskommitté, varur De Lungsjukas Riksförbund sedermera bildats — till statsrådet och chefen för Socialdepartementet, statsrådet Möller, en skrivelse, vari hemställdes om en allsidig utredning av frågan om nödvändigheten ur skyddssynpunkt av en effektiv och värdig eftervård för de lungsjuka utom ramen av vanlig fattigvård på ett sätt, som vore icke endast mer i överensstämmelse med sjukdomens karaktär utan även värdigare ett modernt samhälle, varvid även möjligheten att genom samhällsinsparande bereda de återställda lämplig sysselsättning övervägdes.

De synpunkter på eftervårdsfrågan, som sålunda av de lungsjuka framfördes, vunno också beaktande. I ett uttalande i presen den 26 april 1938 meddelade nämligen dåvarande sekreteraren i Sv. Nationalföreningen mot tuberkulos framlidne Dr. Gustaf Neander, att dessa synpunkter lågo till grund för den utredning i eftervårdsfrågan, som av socialdepartementet anförtroddes Sv. Nationalföreningen mot tuberkulos och vilken utredning 1939 överlämnades till k. m:t. Dr. Neander framhöll att den kommitté inom Nationalföreningen, vilken fick i uppdrag att utarbeta utredningen, speciellt inriktat sig på att i det blivande lagförslaget medtaga sådana bestämmelser "som ge samhället möjlighet och skyldighet att även efter sanatorievistelsen vårda de sjuka på ett sätt, vilket vore mera i överensstämmelse med sjukdomens karaktär och värdigare ett modernt samhälle."

Tyvärr har icke Nationalföreningens utredning blivit föremål för proposition i riksdagen, förmodligen beroende på den restriktiva socialpolitik, som blivit en nödvändig följd av det pågående världskriget och den återverkan i ekonomiskt avseende, detta krig haft i vårt land. De Lungsjukas Riksförbund bereddes emellertid tillfälle att avgiva yttrande över Nationalföreningens förslag, vilket yttrande bifogades.

Nationalföreningens utredning blev emellertid föremål för behandling i Socialdepartementet, som med anledning av ett för-

slag i utredningen om anordnande av ett yrkesskolesanatorium på Spenshults sanatorium — vilket förslag ur vissa synpunkter ansågs mindre lämpligt — begärde en ny utredning i frågan av Nationalföreningen. Denna nya utredning överlämnades till k. m:t i sept. 1942 och även över de nya förslag utredningen innebar bereddes De Lungsjukas Riksförbund tillfälle avgiva yttrande. Även detta yttrande bifogades utlåtandet.

De lungsjukas eftervårdsfråga har sålunda varit föremål för omfattande utredningar, vilka i flera anseenden äga obestridda förtjänster. Det ligger dock i sakens natur att de problem, det här gäller, på grund av att utredningen verkställdes av medicinskt sakkunniga behandlats ur övervägande medicinska synpunkter. Utan att rikta någon kritik mot Nationalföreningens utredningar i frågan torde man därför kunna uttala ett önskemål om att en utredning som i högre grad beaktade de lungsjukas sociala problem komme till stånd, en utredning som anförtroddes en kommitté, rekryterad från såväl läkare som socialt intresserade och kunniga lekmän. I en dylik kommitté borde också en eller flera representanter från de lungsjukas egna led ha en given uppgift.

I den motion, det här gäller, talas emellertid icke endast om eftervård för de lungsjuka utan även om s. k. "förvård". Här är motionären inne på en fråga av stor samhälls- och betydelse. I flera län råder stor platsbrist på vederbörande sanatorier, varför väntetiden för många lungsjuka ofta blir lång nog. Under denna väntetid är den blivande sanatoriepatienten hänvisad att leva på hopsparade medel — vilka avsetts för ålderdomen — eller av fattigvårdsunderstöd. I båda fallen spolieras oftast den lungsjukes ekonomiska ställning, ett förhållande, som ytterligare förvärrar den situation, som vederbörande kommer i efter sanatorievistelsen. Därför är det ur såväl social som nationalekonomisk synpunkt synnerligen angeläget att stat eller kommun här träder emellan för att förebygga ifrågavarande prekära situation. En utredning även i denna fråga är sålunda i hög grad påkallad.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställer De Lungsjukas Riksförbund att Riksdagen måtte besluta i enlighet med hr. Carl Lindbergs motion om att Riksdagen måtte i skrivelse till k. m:t hemställa om en allsidig och skyndsamt utredning rörande problemet för- och eftervård åt tuberkulossjuka samt för Riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda samt att till en blivande kommitté för utredning av här berörda frågor knytas även en eller flera representanter för De Lungsjukas Riksförbund.

från FÖRBUNDSARBETET

KALMAR KONVALESCENTFÖRENING

har haft årsmöte i Folkets Hus, tisdagen d. 7 febr.

Föreningens ordf. Carl Hellström, hälsade de närvarande välkomna samt lämnade en översikt över föreningens verksamhet under det gångna året.

Till att leda dagens förhandlingar valdes Oskar Johansson.

Sedan mötet behandlat och godkänt styrelse- och revisionsberättelse samt beviljat ansvarsfrihet åt styrelse och kommittéer, övergicks till val.

Till ledamöter i styrelsen valdes Carl Hellström, ordf. (omval), Birger Holmgren, kassör (omval), Georg Witzell, sekr. (nyval), Einar Jansson (omval), Linnéa Jonsson (omval), Malkolm Ohlsson (nyval) och Gustav Andersson (nyval).

Till revisorer valdes: Oskar Johansson och Olof Bejne och till studieledare utsågs Malkolm Ohlsson. Att representera föreningen vid förbundets årsmöte utsågs Sigfrid Celander, med Birger Holmgren som ersättare.

Sedan en del interna frågor behandlats, var man redo att övergå till den mera lättsmälta delen av dagordningen.

Kaffekommittén hade trollat fram äkta kaffe med tillhörande läckerheter. Flera av föreningens unga garde (samtliga debutanter) underhöll med sång och musik, vilket också belönades med applåder. Oförberedda talare klubb bjöd på flera skrattretande poänger. Smålandsmästaren på dragspel utförde flera musiknummer vilka livligt uppskattades. Vidare förekom dans m. m.

FLIS FJÄRDE ÅRSMÖTE

hölls orsdagen den 9 mars i H.S.B.-salen varvid lokalen var fylld till bristningsgränsen.

Föreningens ordförande Albert Fredin hälsade i ett kort anförande de närvarande välkomna. Till ordförande att leda kvällens förhandlingar utsågs Felix Svensson. Fredin rapporterade att det å föregående föreningsmötet gjorda uttalandet till Stockholms stads sjukhusdirektion givit till resultat att den av direktionen tillsatta kommittén för utredande av frågan om anställande av f. d. lungsjuka å sanatorierna även skulle få i uppdrag att utreda frågan om arbetsterapi å stadens tuberkulossjukhus. Verksamhets- och revisionsberättelsen föredrogs och styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret. Till ny ordförande efter Albert Fredin, som undangett sig återval, valdes Felix Svensson, till sekreterare nyvaldes Sven Hedlund och till kassör omvaldes Per Johansson. Övriga styrelseledamöter blevo Karin Karlsson, Helge Nilsson, Emil Persson och Erik Börding. Till revisorer valdes Åke Widell och Lennart Åkerström.

Slutligen avtackade den nye ordföranden den avgående ordföranden och styrelsen för det arbete som utförts under det gångna året och som givit stora resultat och varit av betydelse för föreningen, vilket även årsmötet underströk.

Förbundets sjätte... (Forts. fr. sid. 5)

de tuberkulösa eftervård, snarast måtte komma till behandling då förhållandena äro sådana, att de tuberkulösa behöva snar hjälp. Särskilt framhålles betydelsen av att frågan om eftervårdshem, arbetsterapi vid sanatorierna samt tillsättande av särskilda kuratorer för de tuberkulösa, snarast kommer till stånd.

Intill dess eftervårdsfrågan kan ordnas vore önskvärt om uppmärksamhet kunde från statsmakternas sida ägnas de sjukas förhållanden inom ramen av de nu gällande bestämmelserna. Den åtstramning av rätten till sjukpension för de tuberkulösa, som på senare tid tillämpats, har åstadkommit betydligt försämrade förhållande för de lungsjuka, som härigenom, i större grad än förut varit fallet, blivit tvungna hänvisas till hjälp från fattigvården, innebärande lägre understöd och sämre levnadsbetingelser. Kunde — i avvaktan på statligt understöd till de tuberkulösa — samma principer som förut tillämpas, skulle detta vara av mycket högt värde och för de lungsjuka verka uppmuntrande.

Vad beträffar de partiellt arbetsförs problem, uttalar konferensen såsom önskvärt att denna utredning snarast kommer till stånd. I avvaktan på resultatet av denna utredning, ger konferensen sin anslutning till den motion nr 346, angående anställande av partiellt arbetsföra i statens tjänst, som av hr Gustavsson i Bogla, m. fl. framlagts vid innevarande års riksdag.

I enlighet med de beslut som fattades får sålunda Kalmar konvalescentförening vördsamt anhålla att Kungl. socialdepartementet snarast ville behandla frågan om de tuberkulösa eftervård, samt påskynda utredningen angående de partiellt arbetsföra.

BLEKINGE LÄNS KONVALESCENTFÖRENING FÖR T. B. C.-LUNGSJUKA

har hållit årsmöte i Karlskrona.

Mötet var talrikt besökt av medlemmar från föreningens båda sektioner och till att leda dagens förhandlingar utsågs hr Helge Svensson, Jämsjölätt.

Till styrelse under det kommande året valdes: ordf. hr Ragnar Andersson, Spjutsbygd, sekr. hr Ragnar Hansson, Lyckeby och kassör hr Ruben Nilsson, Karlskrona, omvalda. Till övriga styrelseledamöter utsågos fru Alva Bengtsson, Karlshamn, och hr Helge Svensson, Jämsjölätt, jämte suppleanter.

Under mötet diskuterades många för de lungsjuka aktuella socialfrågor. Efter mötet bjöds mötesdeltagarna på kaffe, musik och underhållning, allt väl ordnat genom oppoffrande arbete av styrelse och medlemmar i föreningens karlshamnssektion.

NY KONVALESCENTFÖRENING I VÄST- MANLAND.

Den 20 febr. bildades i Västerås en ny konvalescentförening. Initiativet till föreningens bildande hade tagits av patientföreningen vid Skogsfjället, som tillsatt en interimstyrelse, bestående av nyligen utskrivna patienter. Vid sammanträdet höll ombudsman E. Frithiof föredrag. Talaren påvisade bristerna i den nuvarande socialvården och framförallt hur dåligt ordnat det är för de lungsjuka som återvänder från sanatorierna. En konvalescentförening bör taga som sin uppgift att genom samhällets

(Forts. å sid. 27)

De Lungsjukas Riksförbund

Kocksgatan 15, Stockholm.
Tel. 41 39 99.

Ombudsman Frithiofs bost. tel. 51 26 95.
Red. Sandréns bost. tel. 40 69 93.
Kassör Hillers bost. tel. 49 60 96.

Konvalescentföreningar anslutna till De Lungsjukas Riksförbund.

BLEKINGE LÄN: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Blekinge Län, Box 95, Karlskrona. Ordf. Ragnar Andersson, Strömsberg, Spjutsbygd, kassör Arvid Mattisson, Ekholmsstrand 18, Karlskrona.

BORÅS: SÄLKO Södra Älvsborgs läns konvalescentförening. Korresp. Sam Johansson, Nelsongatan 4, Borås.

ESKILSTUNA: ELKA (Eskilstuna Lungkonvalescenter). Ordf. J. A. Åkerlund, Ruddamsgatan 31, Eskilstuna. Kassör Bertil Anderzon, Rosenfors, Skogstorp.

FALUN: Konvalescentföreningen för Kopparbergs län. Korresp. Karl Jonsson, Box 4143, Rättvik.

GÖTEBORG: Göteborgs Lungsjukas Centralförening, adr. Hertzia (Tel. 11 96 02). Expeditionstid: 10—13 och 15—17, lörd. 10—14.

HALLANDS LÄN: Hallands Läns Förening för Lung-Tuberkuloskonvalescenter. Ordf. John Höög, Engelbrektsgratan 7, Varberg, sekr. Ingrid Carlsson, Godhemsgat. 18, Kungsbacka.

HÄLSINGBORG: De Lungsjukas Konvalescentförening, Trädgårdsgat. 19, Hälsingborg.

HÄRNÖSAND: Ängermanlands Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. Gerh. Andersson, Bollgränd 2. Korresp. sekr. Folke Åsell, Storgatan 31, Härnösand. Tel. 15 42. Kassör P. E. Westerholm, Södra Nygränd 1. Postgiro 262924.

HÖGANÄS: De Lungsjukas Konvalescentförening, Höganäs. Ordf. Nils Axén, Kullagatan 20. Sekr. Robert Dahlström, Allégatan 20.

JÖNKÖPING: Konvalescentföreningen för Jönköping, Huskvarna med omgivning. Ordf. Gustav Larsson, Åsenvägen 66, Jönköping.

KALMAR: Kalmar Konvalescentförening. Ordf. Carl Hellström, Ståthållaregatan 13. Sekr. Sigfr. Celander, Box 731, Kalmar (Tel. 26 41). Månadsmöten första tisdagen i varje månad i Folkets hus.

KARLSKOGA: Konvalescentföreningen för lungsjuka inom Karlskoga med omnejd. Ordf. Bertil Krona, Riksbyggen nr 2, Aggerud, Karlskoga.

KRISTIANSTADS LÄN: De Lungsjukas Förening i Kristianstads Län. Ordf. Martin Persson, Box 932, Hässleholm. Sekr. Elisab. Borg, Osby. Föreningsmöten hållas i april och aug. månader.

LANDSKRONA: Understödsföreningen för lung-tbc-sjuka i Landskrona stad. Expedition Fiskaregränden 31, Postfack 113, expeditionstid månd. och torsd. 19—20.

LULEÅ: Luleå Konvalescentförening ("Konscento"). Ordf. Bertil Backman, Bergnåset, Luleå. Tel. 35 19. Sekr. Göte Landström, Södra Strandgatan 27—29, Luleå. Tel. 23 61. Lokal A. B. F. Föreningsmöten hållas 1:sta söndagen i varje månad.

LUND: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Lunds stad. Ordf. Folke Thörnberg, Exp. L:a Fiskareg. 4 (Tel. 49 90). Expeditionstid: 12—14. Föreningsmöten hållas första tisdagen i varje månad kl. 6 å Wieselgrens minne.

LYCKSELE. Konvalescentföreningen för Lycksele m. omnejd. Ordf. Arne Johansson, Vägsele.

MALMBERGET: Malmbergets Konvalescentförening. Ordf. Harry Jansson, Tingvallsgat. 27, Malmberget, korresp. Sigmund Persson, Hermelin 159, Malmberget. Möten hållas t. v. andra fredagen i varje månad. Lokal: Folkets hus C-sal.

MALMÖ: Understödsföreningen för Lungtbc-sjuka i Malmö stad, Almbacksgatan 2 B, Malmö.

MEDELPAD: Medelpads Lungsjukas Konvalescentförening, Folkets hus, exp. 3, Sundsvall. Ordf. Gottfr. Eriksson, sekr. Fredrik Ångman. Exp. i Folkets Hus hålles öppen onsd. och lörd. 12—2. (Tel. 26 88).

NORRBOTTENS LÄN: Norrbottens Lungsjukas Centralförening. Ordf. Widar Östling, Ångesbyn.

NORRFJÄRDEN: Norrfjärdens Lungsjukas Förening. Ordf. Rudolf Persson, Sjulsmark, kassör Gustaf Öhman, Norrfjärden.

PITEÅ. De Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. Gerhard Karlsson, Box 723, Piteå. Ivan Eng, Piteå.

SANDVIKEN: Sandvikens Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. Ivar Persson, Västanbyg. 10, Sandviken.

SIGTUNA: Sigtunaortens Konvalescentförening. Ordf. Richard Pettersson, Löfstaholm, Knivsta.

SKARABORGS LÄN: Skaraborgs Läns Konvalescentförening. Ordf. Lennart Åberg, Postfack 16, Skövde.

SKELLEFTEÅ: Norra Västerbottens Konvalescentförening. Ordf. Ragnar Svedberg, Kågevägen 12, Skellefteå.

STOCKHOLM: FLIS (Föreningen för Lungsjuka i Stockholm). Kocksgatan 15, Sthlm. Ordf. Felix Svensson. Expeditionen Kocksgatan 15 hålles öppen torsdagar kl. 19—21, måndagar och onsdagar 13—15. Tel. 40 65 71. Postgiro 15 99 30. Föreningsmöten febr.—maj i H. S. B.-salen. Flemminggatan 41, andra torsdagen i varje månad kl. 19.30.

STOCKHOLMS NORRA FÖRORTER: "Sako" (Förening för sanatoriekonvalescenter i Sthlms norra förorter). Ordf. Bertil Forsström, Vegagatan 33, Sundbyberg, tel. 28 36 21. Månadsmöten hållas i Folkets Hus C-sal, Sundbyberg andra torsdagen i varje månad.

UMEÅ: Konvalescentföreningen Lövsta, Umeå. Ordf. Arvid Lundmark, Näs, Bygdeå.

UPSALA LÄN: Upsala läns konvalescentförening. Ordf. Sven Lindberg, Svarthamn 27, Skutskär. Kassör Syster Karin Dansson, Ulleråkers sjukhus, Upsala, Tel. 384 35.

VÄSTERVIK: Västerviks Konvalescentförening för tbc-sjuka. Ordf. Harry Druid, kassör och sekr. Ingvald Axelsson, Ö. Kyrkogatan 49, Västervik.

VÄSTERÅS: Västmanlands Konvalescentförening. Ordf. Folke Pettersson, Tomtebo 81, Hallstahammar, kassör Sixten Andersson, Statorvägen 5, Västerås.

ÖREBRO LÄN: Örebro Läns Patientförening. Ordf. Tore Nykvist, Lindrotsgatan 23, Örebro.

XX.

Vissarion Bjelinski

En ung man vid namn Dostojevski hade lämnat ett romanmanuskript till författaren Grigorovitj, vilken i sin ordning givit det åt Nekrasov. Och då Nekrasov läst början på romanen blev han vild av begeistring, rusade före de andra två genom gatorna och bultade hårt på en port, ur vilken slutligen ett yrvaket huvud tittade fram som en gubbe i lådan.

— Bjelinski, vi har funnit en ny Gogol, skrek Nekrasov triumferande.

— Sådana skjuter upp som svampar nu för tiden muttrade huvudet i portspringan. Men det makade sig i alla fall undan och släppte motvilligt in de tre nattsuddarna. Han såg mycket tvivlande ut, angående påståendet, att det skulle vara en ny Gogol han hade framför sig. Men då han läst ett par ark ändrade han uppfattning och gav Dostojevski några berömmande ord. Emellertid blev han en smula betänksam då han hörde, att den unge mannen redan ansåg sig själv som ett snille.

— En sådan olycka, utropade han. Dostojevski har talang, men om han redan tror att han har ett geni istället för att arbeta, kommer det gå illa. Först och främst måste han bli frisk, ty allt kommer sig av hans förstörda nerver. Livet måtte allt ha slagit honom bra svårt! Vi lever i en tid då man måste ha nerver som en oxe för att uthärda det nuvarande tillståndet. Kommer ej ljus snart, måste vi alla bli psykiskt sjuka!

Den man som uttalade dessa ord, betydde mer för Rysslands dikt än någon av hans samtida. Hans namn var Vissarion Bjelinski, och han var litteraturkritiker, sanningsägare, föregångsman i mer än ett avseende.

Vissarion Grigorjevitch Bjelinski föddes på Sveaborg år 1810, där hans fader var anställd som fältläkare. Namnet Bjelinski hade Vissarions farfar, som hette Nikofor och som var präst, tagit från hembyn. Sonen Grigori blev läkare vid flottan, ingick äktenskap på Kronstadt år 1809, och nästa år födde hans hustru honom en son. Det var Vissarion.

Sex år senare slutade Vissarions fader sin syssla som fältläkare och flyttade till provinsstaden Tjembar, belägen i guvernementet Tenza, en riktig håla var det. Där köpte sig den gode doktorn ett eget hus och skaffade sig även sju livegna tjänare, vilket folket däromkring tyckte var litet. Doktors ekonomi kanske inte var så lysande. Nej, det var den helt säkert inte. Och sämre blev den, ty eftersom den vittbereste Bjelinski var en efter tidens mått ovanligt vidsynt och fördomsfri man, väckte han snart anstöt hos borgarna i Tjembar. De beskyllde honom för voltairinism, vilket var något obeskrivligt hemskt och farligt.

Av denna anledning blev doktorn hänvisad att leva för sig själv, ty han hade ingen lust att låta Tjembarborna förolämpa honom offentligen eller slå honom fördärvad i någon mörk gränd.

Och då ensamheten blev svår för den gode doktorn sökte han ett medel att skingra svärmodet. Detta medel var vodka. Han söp hejdlöst och tog varken hänsyn till hustru och barn eller distriktsläkartjänsten.

Vissarions barndom kunde av denna anledning knappast utveckla sig till något harmoniskt och vackert. Och då han vid mogen ålder i ett brev till en av sina vänner omnämmer sina släktförhållanden, då är hans ton rätt bitter.

"Att hava en far och mor endast för att i deras död se en befrielse, följaktligen icke en förlust utan snarare en vinst, och att äga en bror och syster utan att förstå, varför och i vad avseende de äro syskon, samt ännu en bror, med vilken man är förenad blott genom en känsla av medlidande — allt detta är i sanning föga hugnesamt."

Skolundervisningen på Vissarions tid var minsann inte värd många kopek. Folkskolan i hans hemby kunde väl

gå an något så när, man kunde ju alltid förkovra sitt vetande även hemma. Då han blev inskriven i Penza gymnasium, var den första praktiska lärdom han fick insupa i denna lärdomens högborg en lek, som eleverna kallade "rätorna begrava katten". Den bestod i att man bar ut den dödfulle läraren i rysk litteratur.

Skolinspektören framställde viss kritik mot sådana undervisningsmetoder, men då svarade rektorn mycket uppbragt, att Penzas gymnasium långt ifrån att vara det sämsta säkerligen var bland de bäst skötta i landet. Denna upplysning måste ju sägas vara direkt komprometterande för gymnasierna i dåtidens Ryssland.

Efter att tre år ha suttit och plågat sig själv i denna omgivning tröttnade slutligen den gode Vissarion och ordnade om så att han blev relegerad. Inga betyg fick han med sig från sin avgång från gymnasiet, men han hade i alla fall tillägnat sig en del kunskaper, ty läraren i naturkunighet, brukade ofta ägna sig åt tyska, franska, engelska och ryska skalder i stället!

Fastän utan avgångsbetyg från gymnasiet blev Bjelinski inskriven vid universitetet i Moskva. Han var till på köpet statsstipendiat, varför det med ens såg rätt hoppfullt ut för den unge läkarsonen. Han tycktes trivas bättre med universitetet än gymnasiet, och i sitt första brev hem till föräldrarna omtalar han, hur välordnat allting tycks vara i Moskva. Studenternas rum är snygga, dukar finns på alla bord och med permissionerna tycks det också vara bra ordnat.

Efter att ha legat vid universitetet en tid var hans omöden mindre sangviniska.

"Jag befinner mig nu i sådana omständigheter, att jag hellre ville tjäna som vaktmästare hos magistraten i Tjember än att leva i detta fängelse på denna fördömda kost. Hade jag förut vetat, huru här är, skulle jag ej tvekat att söka mig plats som lakej eller skoborstare hellre än att stanna här."

Och längre fram i brevet kommer förklaringen till hans missnöje.

"Man riskerar att bli relegerad eller diciplinärt straffad för minsta oförsiktiga ord eller handling. För att undvika risk måste man smickra alla, ända ned till underofficern, krypta och fjäska för alla."

Bjelinski var oppositionell till hela sin läggning. Han ryckte och slet i sina bojor, och detta såg rektorn.

— Bäst hålla ett öga på den där pojken, sade han. Vi får relegera honom vid första bästa tillfälle.

Och detta tillfälle kom, fastän näppeligen på det sätt som Bjelinski tänkt sig saken.

Han hade i ungdomlig oppositionslusta skrivit ett teaterstycke mot bland annat livegenskapen, och sådant kunde naturligtvis inte tolereras under denna mörka tid. Hans kamrater tvivlade på hans stycke, men själv var han övertygad om, inte bara att det skulle uppföras utan att det även skulle ge honom minst 6 000 rubel i honorar.

— Mitt verk, sade han, kan ju inte sära den renaste sedlighets känslor, och dess syfte är högst lovvärt.

Ja, nog var syftet lovvärt. Och just därför stoppades pjäsen av censuren. Själv blev Bjelinski relegerad från universitetet. Man skrev då år 1832. Den unge himlastormaren var sålunda inte mer än tjugutvå år.

Inga meriter, inga betyg, utan pengar och med ett minimum av bokliga studier stod han utkastad på gatan. Dessutom var han inte särskilt stark till hälsan. Men Bjelinski var aldrig rädlös. Han trodde på sin framtid, men tills vidare blev han informator. Och samtidigt med sin lärarplats begynte han skriva i pressen, "Litterära fantasier, Elegier i prosa" kallade han sin förstlingsverk, vilka väckte ett kolosalt uppseende i stadens litterära kretsar.

Moskva var uppdelat i två litterära läger vid denna tidpunkt. Dels de så kallade "frondörerna" eller "fransmännen", som hyllade Hugo, George Sand i dikten och i politiken svärmade för franska socialisterna. Den andra gruppen kallades tyskarna eller sentimentalisterna, och de slöt upp omkring den Schelling- Hegelska filosofin, och en del abstrakta teorier, samlade omkring programmets kärna, som var "den förnuftiga världsidén". Bjelinski omfattade till att börja med entusiastiskt idén om det absoluta, men till sist insåg han ohållbarheten i dessa teorier, vilka dock skulle ta för stort utrymme att här behandla. Vare nog sagt, att han såg hur läran om det absoluta, betänkligt liknade det "absoluta" i den tsaristiska staten, vilka utestängde folket från bestämmanderätten.

Gogol kom just vid det laget med sina ukrainska och petersburgska skisser, och det var dessa som lärde Bjelinski att inse realismens betydelse inom litteraturen. Och då Bjelinski sedan flyttade till Petersburg, det var 1839, blev han till ett varaktigt stöd för de ungdomar som bildade skola efter Gogol. Bjelinski satt som litteraturkritisk redaktör på tidningen "Otetjestvenija Zapiski", Fosterländska annaler, där han snart var ett namn som man lyssnade till.

Givetvis fick han genom sina stränga domar och sitt klara ställningstagande en del fiender, till och med kretsen omkring Pusjkin slog ned på honom för hans hårda dom över auktoritetstron. Men då Gogol sedan kom med "Döda själar", kunde ingenting mer hejda Bjelinskis entusiasm.

Åren gick hastigt med växande arbete och ständiga strider. Bjelinski led av lungtuberkulos, och med åren blev han allt sämre i sitt bröst. Han hade länge haft känning av det onda, men nu var det värre än någonsin. 1846 företog han en resa till södra Ryssland, och genom vänners bistånd fick han även tillfälle att besöka västeuropa, men ingenting hjälpte. Två år senare blev han fjättrad vid sjukbädden. Det moskovitiska, reaktionära partiet hade då uttalat sin dom över honom. Han var statsförbrytare, och om inte döden trätt emellan hade han säkerligen fått göra Dostojevski sällskap till schavotten. I bästa fall blivit sänd till Sibirien. Men Vissarion Bjelinski, skaparen av den ryska litteraturkritiken avled i Petersburg den 26 maj 1848. Han begravdes i all tysthet, och det dröjde åtta år innan hans namn nämndes offentligt. Men efter de åtta åren hade det börjat blåsa friska vindar över det gamla Ryssland, och då skrev Tjernysjevsk en artikel värdig den store hånsovne.

När sedan Ryska litteraturfonden instiftades 1868, var Bjelinskis ännu överlevande änka den första som kom i åtanke med en hederspension. Detta bevisar att man även på styrande håll, vid det laget insåg Bjelinskis betydelse för den ryska dikten i en genomsbrottstid.

Från Skärtorsdagsnatt till Påskdagsmorgon

"På den tionde dagen i denna månad skall var hufvader taga sig ett lamm, — — —

— — — Och I skolen förvara det intill fjortonde dagen i denna månad; då skall man slakta det vid aftontiden. Och man skall taga av blodet och stryka på dörrposterna. — — — Detta är Herrens påsk".

Citatet är hämtat ur 2:dra Mose bokens 12 kap. och utgör en del av instiftelseorden av den högtid, som sedermera de första kristna gjorde till sin största åminnelsefest. Denna högtid har sedan tagits i arv av hela kristenheten, även om formerna för dess firande liksom tiden därför, något växlat allt efter de olika bekännelseriktningarna.

Såsom i de flesta andra kristna högtiderna, finner man här en brokig blandning icke endast av judiska riter och fornkristna kulthandlingar utan insprängda finnas också trådar av religiösa kulter från forn och heden tid. Endast den tyska och engelska benämningen vittnar redan härom. Det tyska *das Ostern*, engelska *Easter* härleder sig från fornhögtyska *Östarûn*. *Austrô* eller såsom den fornsachsiska benämningen lyder *Östarâ* var en världusets gudinna hos våra germanska förfäder. Att hennes fest skulle förläggas till tiden för vårdagjämningen, är ju en helt naturlig sak. Vår egen benämning *Påsk* ha vi fått genom förmedling av medeltidslatinets och medellågtyskans *pasche* från hebreernas *passach*. Betydelsen av sistnämnda ord anges i vissa källor vara "gå förbi", "skona", i andra åter, t. ex. *Jüdische Encyklopaedie*, gives det betydelsen "påskalamm", vilken av dessa betydelser som är den rätta eller om någon av dem är av sekundär beskaffenhet, tillåter jag mig, på grund av bristfällig kunskap i hebreiska språket, icke avgöra. Man har förmodat att långt före tiden för det inledande citatet, hos judarna förekommit en månfest, möjligen även influerad av en arabisk vårfest. Såsom professor Martin P. Nilsson påpekar, är ju ännu i dag Påsken jämte den därmed sammanhängande Pingsten den av våra kyrkliga högtider som är absolut avhängig månen. Den första söndagen efter fullmåne näst vårdagjämningen är den regel, som hos protestanter och romersk-katolska bekännare bestämma tiden för Påskdagen.

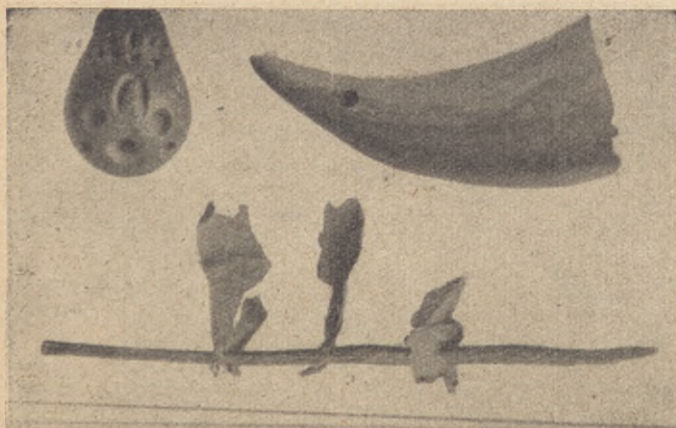
Ända från mina yngsta år har detta flyttande av påskdagen gjort ett förvirrande intryck. Bebådelsedag och födelsedag, ha de gamla kyrkofäderna fixerat, men tiden för återlösningsverket, som ju utgör centralpunkten i kristen tro, den svänger från mars till april. Men detta må nu vara en eklestiastik angelägenhet. Sedan mer än tusen år tillbaka har den kristna världen firat denna passions- och jubelhögtid. Efter palmsöndagens hyllningsrop och hymner kom *dymmelveckans* förstämmning, som övergick i långfreda-

Häxsabbat — efter en handskrift från 1460-talet (Brussels).

gens bittra sorg för att sedan på Påskdagen förbytas i oändligt jubel. Påskens religiösa symbolik är vacker, grandios och djup. Måhända märker man detta bäst vid en vistelse i något katolskt land, där den, så att säga, visuella symboliken spelar större roll än hos oss protestanter.

Vi nämnde här ovan vårgudinnan Östara. Om henne har en av Englands lärdate teologer under 600-talets slut, *Beda Venerabilis*, lämnat följande upplysning i samband med ordet *eosturmonath*: "qui nunc pascalis mensis interpretatur, quoniam a dea illorum, quae Eostre vocabatur, — — —" "Eostur-månaden, som nu uttolkas såsom påskmånaden, vilken var helgad åt den gudinna som kallades Eostre". Judarnas påsk de första kristnas firande av nattvarden och av deras store Mästarens död och uppståndelse samt gammal heden livsförnyelsefest är det alltså, som i vår påskhögtid ingått en intim förening. Ur de seder och bruk, riter och kulthandlingar, som förekomma vid denna högtid, kan en uppmärksam granskare även spåra dessa skilda inslag. Blodsbestyrkingen av dörrposten, som skulle tjäna såsom ett tecken att mordängelen skulle skona Israels rättrogna, kunna vi återfinna äver i vårt land. Man har både i Dalarna och Hälsingland å erfunnit korstecken av tjära, som strukits över dörrarna vid påsken, icke mot någon påskens mordängel, men väl såsom skydd mot skärtorsdagsnattens häxor och trollpackor. Huru fastrotad vantron på dessa häxor varit ända till långt fram i senare tid, därom får man många skrämmande vittnesbörd vid genomläsandet av protokoll från häxprocesser och handlingar från kyrkliga visitationer. År 1618 "bekände häxan Ingeborg Bogesdotter att hon smugit ut en kalv, lagt betsel på den och ridit över skogar och

Häxan "Kapten Elins" trolldomsredskap (mjölkharen, smörjehornet, "avvuden") förvarade å statens historiska museum.

märk, över berg och vatten till Blåkulla, där hon deltog i gästbudet". För att inte hennes man skulle märka att hon var borta hade hon "blåst vind i sin särk" och lagt den i sängen. Ännu så sent som på 1800-talet berättas från Småland att man på "dymmelonsdagens" kväll eller skärtorsdagens morgon "klämtade ned påskkäringar". Prosten Wiesels huskarlar klämtade ner tre stycken, de förvandlades till getter. En av karlarna högg den ena med en yxa i foten. Sedan den tiden haltade en gumma från Håramo, och där hade man bevis för, att hon varit med på Blåkullaresan. Ibland damp häxan ned i form av en so, men hos prosten Gumaelius i Moheda, blevo tre nakna påskkäringar nedringda, just då de skulle "piska kyrkan".

Ett bra sätt att utrona vilka kvinnor, som voro häxor och som deltagit i Blåkullafärderna var att taga ett förstlingsägg, som en unghöna lagt på skärtorsdagen och stoppa det i fickan. När man då satt i kyrkan på Långfredagen, kunde man se att en del kvinnor sutto bakvända i bänkarna, ehuru den övriga församlingen icke märkte det. Dessa kvinnor voro just häxor eller påskkäringar. Den tyska motsvarigheten till vårt Blåkulla var Blocksberg. På ett kopparstick från 1600-talets Tyskland får man en klar uppfattning om hur man föreställde sig dessa häxsabbater. På en trebent pall tronar hans sataniska majestä i en bocks skepnad och ödmjukt kysser en kvinna honom på svansen, under det att runt omkring dansar ett långt tåg av djävlar, klädda och oklädda kvinnor och det vill synas, som hade en och annan andlig person kommit med i den makabra samlingen. Men varför nu denna häxresa? Jo, man fick vid detta besök hos "Gammel-Ersker" svära sin själ i pant mot det, att man fick förmågan att trolla och förgöra folk och få. En sådan där påskkäring vare sig ung eller gammal, hon kunde göra många konster vid sin återkomst från Blåkulla. Hon skrapade den vigda malmen av kyrkans klockor och använde den att bota och hela eller förgöra och bebraga, allt efter egen önskan. Hon kunde vidare förfärdiga en s. k. påskhare eller "bjära", som hon sände att tjuvmjölka grannens kor. Den i synnerhet på tyska påskkort så ofta avbildade påskharen är väl en nära släkting till vår nordiska "bjära". Men den tyska haren är snäll mot barnen och lägger ägg ute kring stuguknutarna, där barnen sedan får leta reda på dem. Innan vi lämna häxorna och deras medhjälpare böra vi närmare betrakta trollpackans

övriga attributer. På ett gammalt "påskbrev" som jag fick i min barndom stod följande vers: "Här du har ditt resedou, raka, kvast och smörjehorn!" Ungsrakan eller kvasten var det ridtyg häxorna använde och i ett bock- eller kohorn hade de oljan varmed kvasten eller rakan beströks före färd. Den var naturligtvis invigd av Den Onde. Att all denna skrock för många var en verklighet, få vi belägg för i våra museer. Nordiska muséet har ett s. k. påsk tyg från 1700-talets förra hälft och i Statens historiska Museum finnes en kvastkäpp med vidfästad tygklut, smörjehorn, en fågelklo jämte andra föremål, vilka alla tillhört en "häxa" som kallades "kapten Elin". År 1720 hade hon angivits av en tolvårig flicka för trolldom. Rättslig undersökning företogs och hon och hennes medbrottslingar befunnos skyldiga (!) och blevo "å båle brända".

Man måste dock inför sådana vittnesbörd erkänna att "den gamla goda tiden" inte var så enbart god. Nog finns det måhända "häxor" ännu i dag, men man bränner dem inte, och ej heller fara de fram över skorstenar och kyrktak på kvastar eller rakor. Åkdonen ha ju moderniserats nu.

Skärtorsdagen var alltså under gamla tiders påskfirande en vanskelig dag. Allt arbete undvek man så vitt möjligt, i all synnerhet all "kringgärning", d. v. s. spinning, att nysta garn el. dyl. Så kom Långfredagen då allt och alla skulle visa sin sorg och i början av innevarande seklet var det ännu bruk att bära svarta kläder och vit halsduk på Långfredagen. Och en och annan även i våra dagar håller kanske ännu på seden. Fastandet som ju numera här hos oss inte just kan sägas höra till påskens förberedelser, nådde i forna dagar sin höjdpunkt på Långfredagen. Många stränga fäder plägade väga sina barn askonsdagen och Långfredagen för att kontrollera att de fastat ordentligt, berättar Troels-Lund samt meddelar vidare, att pojkar för att rädda sitt skinn plägade fylla skor och fickor med grus och stenar på askonsdagen, för att sedan vid kontrollen kunna uppvisa skäligen vikt. Påskriset som ju numera uteslutande har en dekorativ uppgift, tjänstgjorde, ännu i min barndom såsom redskap vid "påskkräckans" utdelande, även om "skräckandet" långt ifrån gavs med det allvar som hörde äldre tider till påsksmällarna varmed man under påskveckan sökte förjaga de onda makterna ha väl nu på de flesta håll upphört att ljuda. Det finns andra smällar nu som varsla om att ondskans makter ännu ej besegrats.

På Påskdagens morgon släpptes åter glädjen lös. De flesta av oss minnas kanske ännu, hur man då ivrigt skyndade upp för att få se, huru solen dansade av fröjd vid sin uppgång. Och ännu i dag ljuda påskhymnernas glada brus, även om man inte längre, såsom i andra länder, ropar ut sina glada hälsningar på gator och torg.

Den mera materiella delen av Påskdagens fröjd var och är påskäggen. Nu var det slut med fastan och nu togs skadan igen. Denna sed med påskägg är "kändt fra Skandinavien till Aegypten, fra England til Persien och Siberien" säger Troels-Lund. Att ägget kommit att vid påsken spela en sådan stor roll även vid dess kristna firande, ehuru det med tämligen stor säkerhet är ett förkristet attribut, sammanhänger väl just med att den hedna vår festen ju var en återuppståndelsens fest. Ur ägget skall ju det nya livet spira, och från den återuppståndne Messias kommer ju också, enligt kristen tro, kraften till det nya liv, efter vilket mänskligheten sedan sekler långtat och — måhända — skall fortfara att längta.

Willy Walfridsson:

EN FLYKTING

Förläggningen ligger långt från allfartsvägarna. Längs en slingrande skogsväg vandrar jag inåt markerna. Det är långt mellan gårdarna. Till poststationen och handelsboden har man milen och drygt det. Den sista sträckan slingrar vägen över myrar och genom tät gammal skog. Inte en stuga syns till. Här och var ekar ett yxhugg genom stillheten. Skogsarbetare. Främmande män. Flyktingar, som i väntan på freden, funnit en fristad i det neutrala Sverige.

När jag närmar mig förläggningen dyker det plötsligt upp en skidåkare framför mig. Han har något krängel med skidorna och han stannar. Jag hinner i fatt honom och vi slår följe för den återstående delen av vägen. Det är en helt ung man, ett par och tjugio år, eller så. Men han verkar betydligt äldre. Ansiktet är erfaret och allvarligt. Även utan att höra hans historia om den svåra tiden hemma, strapatserna under flykten över gränsen, spänningen innan han nått neutralt område och ångesten för de anhörigas öde, skulle man kunna ana sig till att han är en av denna märkta ungdom vår värld i denna dag äger ett sådant överflöd av.

Hans land är inte långt avlägset. Det ligger oss nära in på knutarna. Han går och talar om det och om vintrarna hemma. Rösten får en djupare klang då han kommer in på sina egna förhållanden, inte sådana de ter sig idag, utan sådana de tedde sig under fredens lyckliga år. När han börjar tala om den senaste tiden sänker han rösten. Han stakar sakta

fram för att hålla jämn takt med mig och han håller blicken riktad ner i marken. Hans historia är säkert inte ovanlig. Tusentals unga män i hans land skulle kunna berätta detsamma som han nu går och berättar. Bedövningen efter det svåra slaget 1940. Orättvisorna. Övergreppen. Förrädarnas olidliga regemente. Provokationerna. Angivelserna. Alla dessa otaliga nålstick, som tär på ett ungt sinne och slutligen måste få ett utbrott. En välförtjänt minnesbeta åt en av dem som nu "styr" hans land under ockupationsmaktens beskydd. Ett övergrepp. Det kallas ju så. Flykten, hämnden, som kanske krävts ut av hans anhöriga. I allt detta ligger ingenting nytt, i en värld, där vanvetet sitter vid styret och där alla lagar och mänskliga rättigheter trampats under stövelklackarna.

Förläggningen skymtar mellan stammarna. Kamraterna har ännu inte kommit hem ifrån dagsverket i skogen. Min färdekamrat går handräckning hos kockan i dag. Han kränger av sig skidträkten och ställer sig vid diskbänken. Karbidlampan fräser på köksbordet. Sovsalen ligger i mörker. Det knastrar ur den stora kaminen och det är varmt och skönt härinne. Enkelt, men varmt och gott. Och framför allt. Här är fridsamt och lungt. Man kan lägga sig trygg när kvällen kommer. Man kan gå till sitt arbete om morg-

(Forts. å sid. 20)

Litteratur

BOKKRÖNIKA

NJALS SAGA. Översatt från fornisländskan och utgiven av HJALMAR ALVING. Alb. Bonniers förlag. Pris 9:50. Njals saga, den längsta av de s. k. isländingasagorna, har tidigare i förkortad form översatts av A. U. Bååth, en man som med många förtjänster förenade en uppenbar svaghet, nämligen den att till varje pris få de isländska sagornas språk så storvulet och arkaistiskt som möjligt. För en modern läsare är givetvis Hjalmar Alving's försvenskningar betydligt lättillgängligare. Utan att göra våld på språket vet han att märgfullt återge de gamla sagornas korthuggna, uttryckfulla språk. Njals saga är kanske den mest storslagna av all de isländska sagorna: ett rikt och brokigt stoff återberättas där med enastående kraft och äskådlighet. Det vore synd om intresset för så högtstående litteratur på något sätt skulle ha slappnat hos yngre generationer. Man får hoppas att Hjalmar Alving's flit och kunnighet, då det gäller att på nytt levandegöra dessa sagor, får sin lön i ett ökat intresse för denna klassiska litteratur, som aldrig kan petrifieras eller eljest mista sitt levande liv.

ALBERTO MORAVIA: EN LÄTTINGS DRÖMMAR. Översättning av Karin de Laval. Albert Bonniers förlag. Pris 7:50. I en ypperlig översättning föreligger här ett konstnärligt högtstående verk av en av det moderna Italiens intressantaste författare. Alberto Moravia är för svensk publik tidigare känd genom en spirituellt roman, "Maskeraden". Det var en s. k. dubbelbottnad bok. Inte mindre underfundig visar han sig i dessa noveller, fantasistycken, satiriska skisser. Ofta väljer han ett artigt motiv men förstår att alltid alludera på moderna förhållanden. Vilken aktualitet har t. ex. inte berättelsen om Crassus, som måste fly från sitt fädernesland och dess terror! På Spaniens mark, i en ensligt belägen grotta känner han krafterna återvända på ett underbart och hemlighetsfullt sätt; han vaknar till nytt liv: "Med vilken oförställd glädje lyssnade han inte till ekot av vågornas brus, då de bröto sig mot de klippiga stränderna. Vilket oförläpneligt ljus omstrålade honom ej då han på morgonen stod uppe vid grottans mynning och lät reflexerna från det solglittrande havet spela över sitt ansikte, med vilken lugn tillförsikt somnade han inte in på kvällen, vaggad till ro av vågorna, som trängde in mellan stenarna för att med ett gurglande ljud åter dra sig tillbaka." Fjärran är Rom med dess tragedier och kabaler. En djup känsla av frihet och oberoende sänker sig över emigranten. Det är som ordkonst ett mästerverk Moravia här presterat. Man vet för övrigt inte vilken av dessa berättelser man skall ge priset. Kanske den spefulla, verkningsfullt iscensatta berättelsen "Krokodilen", där en lägre tjänstemans maka, signora Curto, konfronteras med chefsens hustru, den oppnåeliga signora Longo, som promenerar och konverserar med en krokodil på ryggen, en levande krokodil. Sällan har klassmotsatser och människors dårskaper fått en så leende ironisk belysning. Alberto Moravia är en högst intelligent skribent och en utsökt konstnär. Bland fjolårets böcker som nått oss översättningsvägen är utan tvivel "En lättings drömmar" en av

de allra värdefullaste, en bok som man minns, därför att den vittnar om livskunskaper och konstnärligt gestaltande av en sammansatt verklighet.

LIVIU REBREANU: ENKLA SJÄLAR. Svensk-rumänska bokserien nr 1. Biblioteksbokhandeln. Pris 1:25. Om rumänska litteratur är vi kanske inte synnerligen väl underrättade här i Sverige. Svensk-rumänska sällskapet i Stockholm har emellertid nu påbörjat en skriftserie, varav första numret föreligger i form av två noveller av den i sitt hemland uppburna författaren Liviu Rebreanu, född 1885. Det är en ingalunda ointressant psykolog som avslöjar sig i dessa två berättelser med motiv från rumänska allmoges- och byråkratmiljö. De av livet slagna, de förorättade, Pinnebergarna här i livet belyser han i dessa berättelser. Det finns i dem drag som leder tanken till klassisk rysk litteratur: på samma sätt som Rebranu behandlade exempelvis Gogol och efter honom Dostojevskij och Tjechov sin samtids förtrampade ryska människor. Det hindrar inte att man hos den rumänska författaren igenkänner en egen ton: allvaret och medlidandet sätter sin prägel på hans berättarkonst, som man inte förlorar på att studera i de smakprov som här framlagts.

Johannes Edfelt.

REALISTISKA TRÄSNITT. Helmer Grundström: Från myr och mo. Dikter. Wahlström & Widstrand. Det är ett hårt och obändigt släkte som bor i lappmarken. Och detta karaktärsdrag är även utmärkande för lappmarksskalden Helmer Grundströms diktning, särskilt beträffande de två senaste böckerna i hans lyriska produktion, "Detta är mitt land" (1942) samt "Från myr och mo" (1943). Med en så kort intervall är det nästan givet, att de båda böckerna har stora likheter ifråga om den tekniska utformningen. "Från myr och mo" kan därför sägas vara en fortsättning på den förra samlingen. Ett komplement om man så vill.

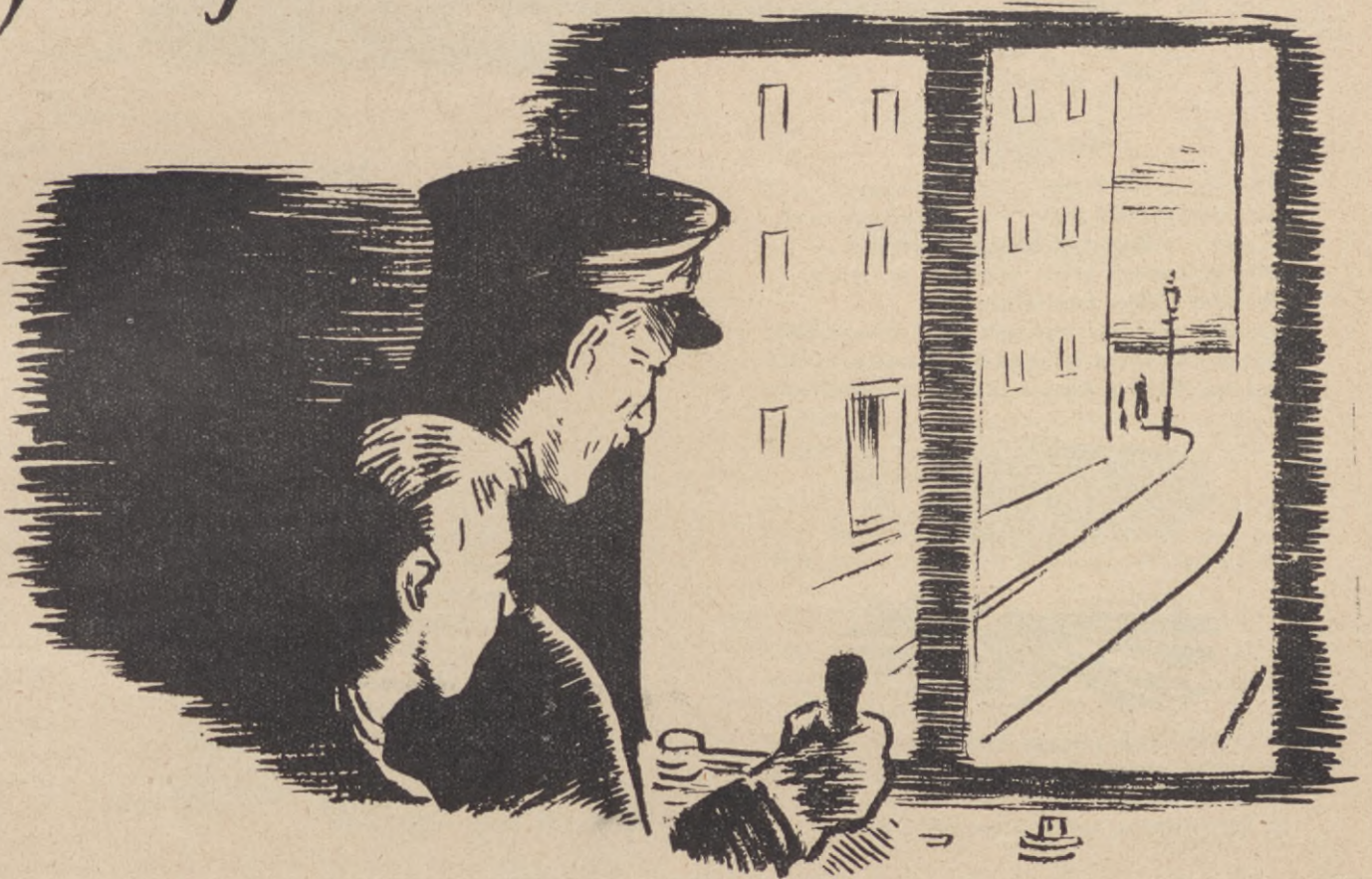
Sedan Grundström utgav sin debutbok, "Skum", i senare delen av tjugutalet, har han blivit alltmer kärv och fåordig, någon gång kanske alltför spartansk i sin språkdräkt. Åtminstone har jag den känslan, att verserna skulle vinna på någon liten blomsterslinga eller lustig krusidull, som likt en fris eller bård mot en enfärgad tapet skulle utgöra ett angenämt avbrott. Men varje skald skriver efter sitt kynne, och det viktigaste är väl utan tvivel, att man har något att säga sina medmänniskor. Och det har Grundström. Han kan sina flottare och skogsarbetare och andra lappmarksbor. Och bakom de enkelt utformade stroforna, som i en del fall påminner om naivistiskt utformade träsnitt med grova ytor och linjer, känner man förf. egen medkänsla och kärlek till dessa fattiga människor och motiv. Stundom lyckas han med några få ord fånga en stämning, en doft eller ett arbetstempo, stundom nalkas han även det drastiska i sin realism, som i dikten "Där skogvaktarn tog in". En makaber och på samma gång skämtsamt ton kan man också finna här och var i hans senaste samlingar. Och kanske har han i det fallet kommit längst ifråga om stämningssverkan.

Gubben stod dyster på gården.
Han lyste mot snödrivan vit.
Då hörde han något i skogen
vissla en självmördarbit.
Och strax tog han skidor på föttern
och genast rände han dit.

Emil Hagström.

Ragnar Holmström:

Samtal med föraren förbjudes

Konrad Olson var en lycklig man och hans hustru Emma en lycklig kvinna. De hade ett enda barn, en son; hans namn var Axel och han skulle denna vår, ännu inte fyllda nitton år, ta studenten. Han var primus i sin klass, beundrad av kamraterna, prisad av lärarna och sina föräldrars stolthet.

Konrad Olson hade som yngling lämnat ett fattigt hem vid ett nedlagt bruk i Uppland och tagit värvning vid ett Stockholmsregemente. När han tjänat ut sina år fick han anställning vid Spårvägen. De sista åren hade han varit förare på en av förstadslinjerna; det var en god tjänstgöring med långa uppehåll vid ändstationerna. Hans liv var tryggt; han var en redbar och enkel man; han rökte inte, drack inte och använde från vår till höst all sin lediga tid i en kolonitäppa i Tantolunden. Han hade fått pris och offentliga omnämmanden för sin välskötta täppa. Vid Hantverkarnas gata hade han en tvårumslägenhet i ett modernt HSB-hus; där fanns både hiss, sopnedkast, badrum och kylskåp. Han hade aldrig varit i rest på skatt, alltid skött sina försäkringar och år efter år lagt av en slant för sonen — Axel skulle

inte behöva studera på lån när han tagit studenten och kom till Högskolan.

Vintertiden använde Konrad Olson fritiden till läsning; han var en av Stadsbibliotekets flitigaste låntagare. Han försökte också att lära sig de enklaste grunderna i ett par främmande språk. Men läsningen gjorde honom aldrig förvirrad, upprorisk eller beklämd; han utökade knappast sitt vardagliga ordförråd och förleddes aldrig att begagna litterära fraser eller uttryck för tankar, känslor eller åsikter. Allt omkring honom var lugnt och stabilt; allt sedan han kom till stan hade hans liv fått en sakta växande stadga — hans lyckodrom var jordiskt enkel och syntes honom klar som en jämnt stigande kurva. Men en sådan bild använde han inte i ord; när någon kamrat frågade honom hur det stod till brukade han svara med ett gott öppet leende:

— Jag är frisk och kry. Emma likaså. Pojken är fin. Han får överbetyg och stipendier varenda termin. Vi har det bra. Man kunde förstås ha önskat pojken en syster eller bror. Sånt läshuvud som han fått. Det är nog varken efter

MOT PÅSKA

I.

När vårens måne efter vardagjämningen har blivit full och skiner mosigt glad och rund då kapar vi den trista vardagsstämningen förty då kommer helgen inom dag och stund. På mötet i Nicea resolverades att påsk bör firas just vid denna årsens tid, det om den saken stillsamt diskuterades, beslutet kläcktes fram i allra största frid.

Och heder åt de fromma kyrkofäderna, det passar oss att fira fest, när det är vår. Fastän vi går alltjämt i vinterkläderna, på detta faktum har vi hittat säkra spår.

II.

Det står en doft av tö i alla fall
kring markerna, när solen ligger på.
Gnistrande och kall
är nattens isigt vassa himmel
med obönhörligt hårda stjärnors vida vimmel.
Men det är vår ändå.
Det faller stråk av sol i alla fall,
när vinden sliter skyarna itu.
Dolda bäckars svall
— jag hör dem redan, och jag anar
den ljusa skiftning jag i rymden efterspanar.
Det våras redan nu.

mig eller Emma. Men, men — hade han fått syskon skulle jag nog aldrig haft råd att kosta på honom för lärdomsbanan. Jag tycker allting är bra som det är.

Konrad Olson hade över sitt huvud vid förarplatsen samma vita emaljskylt med svarta bokstäver som bildade orden: Samtal med föraren förbjudes som fanns i alla motorvagnar.

Han hade emellertid sällan gjort någon talträngd passagerare uppmärksam på denna skylt. Han var lycklig och harmonisk och tyckte om att prata. Han distraherades aldrig från den uppmärksamhet arbetet krävde och hade ingen gång råkat ut för något missöde eller någon olycka. Kamraterna kallade honom för Lyckliga Konrad.

Det fanns en av lärarna i Axels skola som dagligen reste med den linje där Konrad Olson var förare. Han gladde ofta fadern med att yttra några ord om sonen — ofta var det beröm. Och denne lärare hade dessutom ett annat intresse som sammanföll med Konrad Olsons: han hade en

trädgård vid sin förstadvilla. De talade ofta om blommor och grönsaker, bär och frukt, gödsel, grävning, solsken och regn. — En dag sade läraren:

— Vi kommer att sakna Axel nästa termin. Han tar ju studenten i vår. Han har varit något av sol och ung rikedom i vår skola, både bland kamraterna och bland oss lärare. Jag tror att han kommer att gå långt. Han har allvar och entusiasm.

Konrad Olson blev så glad och rörd över dessa ord att hans ögon tårades. Han kunde ingenting säga.

När Konrad Olson slutade sin tjänst denna dag och kom hem slog någonting kallt och hemskt i själva atmosfären emot honom . . . när han öppnade dörren mötte honom inte doften från måltiden som brukade stå framdukad på bordet i stora rummet. Där satt hustrun med böjd rygg och håret

III.

Palmsöndag. Kvistar strödde vi av pil och sälg,
en gammal sed, introduktion till vårens helg.
Men dymmelveckans dystert tunga tradition
vi gav en litet ljusare fason och ton.
Numera är det dymmelvecka året runt,

men mot den saken bör vi reagera sunt.
Ty inte tar vi världens vända fejt och ljumt
men tappa hakan och humöret? Bara dumt!
Och fastan före påska? Tack, vi fastat nog,
kupongerna till fastlagsbullen knappt förslög.
Men annars har det lättat, tack och lov för det,

med tiden blir igen man kanske tämligt fet.
Nå, peppar, peppar (som ju inte finns att få)
än vet man ganska föga om hur det ska gå.
Fredagens laxrygg? Fick ni den? För dyr förstås?
Stopp! Ingen defaitism! Vi faktiskt klarar oss!
Och hönsen värpningsoffensiven plötsligt skärpt,
en extra äggkupong dessutom tuppen värpt.
Och grädden flödar fritt . . . men nix, det verkar svalg
(dock utan dryckenskap) att ta det i detalj.
nog sagt, mot ögonblickets snäva horisont
den ter sig verkligen lovande, vår påskbordsfront.

IV.

Blåkullaresan blivit inställd — spärrelld överallt!
Blåkullas direktör tar skolket högst legert och kallt.
Häxmästaren just nu så mycket har att sköta om,
så häxorna, han ingen tid till övers har för dom.
Påsksmällar? När det skjuts och smäller hela
världen kring,
så ser vi hälst, att här hos oss det smäller ingenting.
Men däremot bör påskdagssolen genom sotat glas
betraktas, ty då dansar den som förr i full extas.

V.

Glad påsk, trots allt! Och du som fick en puss i påsk
av skottårsflamman — friade du själv? onödigt
pjåsk! —
all lycka önskas dig. I pingst ni gifter er?
Hänryckningstiden för den akten lämplig nog sig ter.

Marco P.

över bordskivan. Ansiktet gömde hon över sina korsade armar och händer.

Det dröjde länge innan han fick veta vad som hänt. Då höll han hustruns händer i sina . . . hennes första ord var få och låga, sönderhuggna av smärta.

Han fick veta att Axel på en cykeltur väjt för en hund och blivit påkörd av en lastbil; nu låg han död på bårhuset.

Makarnas händer släppte inte varandra den kvällen förrän de satt bittert frysande i mörkret. Många ord till tröst hade de inte att ge varandra och de gick nästan stumma genom dagarna mot begravningen. De rönste mycket deltagande; de fick veta att många av sonens kamrater inte kunnat röra mat på flera dagar när de fått veta vad som hänt. Men allt detta skänkte dem ringa lindring, fast de var rörda då lärarna och klasskamraterna i mörka kläder och vita rosetter mötte vid jordfästningen.

Glädjen och leendet dog i Konrad Olsons öppna ansikte

och ögon. Hans lycka var grusad, livet något gapande tomt, mörkt och meningslöst. Men han ville inte trots att han blev erbjuden ta en tids ledighet från tjänsten för att lättare komma över den första svåra tiden. Han körde som vanligt sin förstadsvagn, men öppnade aldrig sin mun till ett samtal eller svar på någon fråga.

En dag steg läraren som så ofta talat med honom om sonen upp på främre plattformen. Han stod där och sökte efter ord sedan han hälsat; så sade han:

— Jag har tänkt så mycket på detta, allt det ohyggliga . . . man går och hoppas, man drömmer, man arbetar och ser något sällsynt vackert växa upp till mångas glädje — jag vill inte tränga mig på i er sorg, men . . .

Då lyfte Konrad Olson handen från bromsspaken och pekade på skylten över sitt huvud:

S a m t a l m e d f ö r a r e n f ö r b j u d e s .
Läraren teg.

Skyddsrumsbarn

Djupt i källarens mörker slog järndörren hårt igen.
Det instängda barnets ögon vidgas av fruktan, vidgas!
Därute lyser sommardagen mellan grå och fläckade hus,
därute är ljus över allt som är känt och kärt,
därute går kvinnornas röster från port till port
— ett brokigt sorl.

★

Därute är sol och rymd — ett oförgängligt valv
av ljus —
därute går sagovita moln över himlens höga hav —
därute skimrar sommarens gräs mellan gatans stenar —
därute glimmar skeppsvarvens eldar vänligt och varmt —
därute lyser hamnens lockande vatten — därute är
liv och människors sorl —

★

Barnet gråter, ropar, biter sina läppar i blod.
Dess ansikte skimrar vitt i ångest.
Barnet ligger hand i hand med det stumma, det
ovissa, det besinningslösa.

★

Med skälvande mun och darrande lemmar
kryper barnet tätt intill den igenslagna dörren
för att undfly skräcken
som klibbar smutsig och våt i källarens bottenlösa
mörker.

★

I varje skyddsrum för mänsklig ondska, mördas ljuset,
mörkret är kylan,
och allt det namnlöst oerhörda.

Josef Kjellgren.

En flykting (Forts. fr. sid. 15)

narna utan att behöva tänka som så att det kanske är sista gången.

Jag frågar om livet i förläggningen. Känns det inte långsamt och tungt?

Det sista är överflödigt. Visst måste det kännas tungt — övermänskligt tungt — att ha sina anhöriga i ett ockuperat land, utsatta för godtycke och övergrepp, om de nu ens befinner sig i livet. Den unge mannen säger inte mycket om det. Visst är det svårt. Men han hoppas på kommande dagar. Han rustar sig för den stora dagen, då hans land är fritt igen.

Till yrket är han verkstadsarbetare. Han tycker om sitt gamla yrke och vill gärna komma in i det igen. Under isoleringen i främmande land håller han på och läser för ingenjörsexamen. Han medger att det ställer sig svårt. Hans kunskaper i vårt språk är torftiga. De lägger sina hinder i vägen. Men inga hinder får vara för stora. Han ställer ifrån sig potatisbunken och ser tankfullt ut genom fönstret.

— Jag vet att det inte minst behövs folk med kunskaper en dag när vårt land är fritt, säger han. Vi behöver det när vi ska bygga upp. Vi behöver duktiga arbetare, men vi behöver också arbetsledare. Alla samhällsklasser har åderlåtits lika hårt under ockupationen. Jag tror jag gör mitt land en större tjänst genom att försöka lära mig något, som kan bli det till nytta än vad jag gör om jag sitter här och jämrar. Folk, som vill utkräva hämnd finns det tillräckligt av. Men detta är inte enbart detta. Vi behöver de som kan bygga upp och göra det kommande ljusare och bättre än det gamla.

Jag går den slingrande vägen neråt bygden och jag tänker en hel del där jag går. Här ute i skogarna har jag funnit en ung man, som mitt i hatets tid, ser klarare och längre, med ogrumlade ögon, trots allt vad han fått genomlida. I en grå liten skogsbarack sitter en yngling och tragglar sig genom ett främmande språk, för att rusta sig på bästa sätt till sitt lands tjänst en gång. Två gånger i veckan måste han, efter en tung arbetsdag, färdas den milslånga vägen ner till byn för att hämta och lämna sin post. Jag kan se honom framför mig där han sitter, böjd över sin läsning om kvällarna, med sin brinnande önskan att en gång få göra sitt för att bygga upp . . .

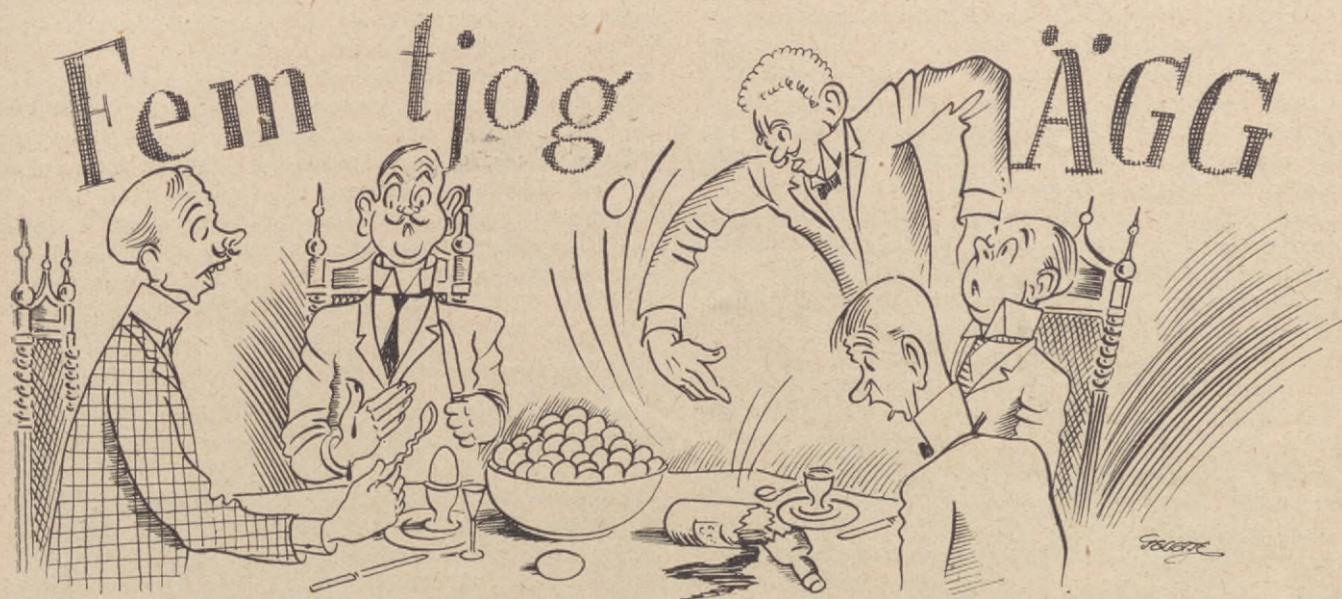
Den sortens ungdom är det som ger en rättighet att hoppas på framtiden.

— ★ —

61 nya tbc-fall upptäcktes bland 4,360 industriarbetare. I fjol höst företogs inom Kalmar södra landstingsområde skärmbildsundersökning av 4,360 industriarbetare inom 45 olika företag. Därvid upptäcktes 61 nya tbc-fall, motsvarande 1,5 procent av samtliga!

Undersökningen överensstämmer betr. resultatet i stort sett med de andra undersökningarna, som gjorts i landet. Sålunda låg den stora Gotlandsundersökningen vid ung. 1,2 proc. men då undersöktes 57,000 personer.

Fritz Stenlund:

Denna i vissa delar synnerligen lärorika historia utspelas på den tid, som man brukar kalla den gamla goda. Det var inte så illa ställt med matförhållandena som nu. Slaktare och charkuterihandlare sprang ut på gatan och haffade kunderna och bjöd dem kask bara för att man skulle handla hos dem, och hönsen hade aldrig hört talas om någonting som kallades livsmedelskommissionen, varför de värpte som vanligt och åstadkommo hela berg med ägg. Ja, det var en ljuvlig tid!

Vid sagda tid fanns det en ungarlskoloni, som bodde i en rymlig lägenhet tre trappor upp i Snickarbacken. De voro tämligen unga män, som avlagt högtidlig ed på, att de aldrig skulle gifta sig. De hade gemensamt hushåll och voro ganska händiga i matlagning. Det var strängt förbjudet för kvinnor att sätta sin fot inom lägenhetens väggar på ett enda undantag när. Undantaget hette Augusta och gick i huset som städhjälp. Hon var något över sjuttio år gammal och hade äldre kvinnors goda gåva att varken se eller höra mer, än vad som var nödvändigt. Förresten fick hon aldrig heta annat än Knoppen.

— Varför kallar herrarna mej alltid för Knoppen? undrade hon en gång.

— Förstår inte Augusta det? Jo, hon ska heta Knoppen bara för det, att hon aldrig slår ut.

Återstår nu att presentera de unga män, som bildade kolonin. De voro fem till antalet och hette: Andersson, Pettersson, Johansson, Karlsson och Svensson. Det spelar ingen roll i vilken ordning läsarna använda deras namn, ty de voro precis lika funtade och sågo precis lika dana ut, så man kunde faktiskt tro, att de voro femlingar.

Nu hade året avancerat så långt, att man kommit till påskhelgen. Knoppen hade gjort påskfint åt herrarna samt köpt hem fem tjog ägg. På den tiden var det nämligen vanligt, att man åt mins ett tjog ägg pr man vid påskaftonens middag.

Påskaftonen ingick med ett strålande vårväder och samtliga kolonimedlemmar befunno sig vid ett gott humör.

Påskaftonens program uppgjordes på stående fot. Var och en skulle sköta sina privatsysslor ute på stan under förmiddagens lopp, varpå man vid fyratiden på eftermiddagen skulle samlas till påskmåltid i det gemensamma hemmet. Man skulle äta smörgåsbord med diverse tillbehör, och de kokta äggen skulle utgöra huvudrätten. Det var Anderssons tur att stå för matlagningen den dagen. Då han emellertid hade en hel del privatärenden att uträtta, vädjade han till kamraterna att åtaga sig att koka äggen, så att de skulle vara färdiga i god tid. Men samtliga vägrade envist. Andersson finge koka äggen bäst han gitte, och ville han inte koka dem, så kunde man använda dem råa, utrörda med konjak, socker och varmt vatten, vilket kallades äggtoody — salig i åminnelse!

Samtliga utom Andersson fingo förfärligt bråttom för att komma iväg ut på stan och Andersson blev ensam.

— Näja, tänkte han, jag kan ju lika gärna koka äggen innan jag går hemifrån, så är det gjort.

Varpå han tog husets största gryta, plockade ner äggen, hällde i vatten och lät äggen koka i fem minuter, ty han ville ha dem så. Därpå gick Andersson ut på stan.

Pettersson hade en hel del att uträtta. Han skrev ett påskkort till moster i Tommelilla och kände sig fylld av ädla och varma känslor sedan han fullgjort denna kärlekstjänst. I detta sitt tillstånd greps han av samvetskval. Varför hade han varit så ogin mot vännen Andersson i morse! Han hade väl kunnat hjälpa honom med en så pass enkel sak, att han kokade äggen åt honom. Och så slängde han sig in i en bil och for hem, tog fram äggen ur skåpet, lade dem i grytan och kokade dem i fem minuter, ty han ville ha dem så. Därpå gick Pettersson ut på stan igen, glad över sin goda gärning.

Johansson flanerade sorglös i solskenet och kom till Hötorget, där han köpte en kvast fastlagsris av en gammal gumma, som såg ut att ha sett bättre dagar. Hela torget prunkade av livliga färger och Johansson, som var en känslig natur, greps av en innerlig påskglädje. Det hände

då honom detsamma, som det hänt Pettersson — han fick samvetsqual. Hur kunde han vara så hjärtlös, att han inte hjälpte vännen Andersson med äggkokningen. Varpå han slängde sig i en bil och for hem, satte fastlagsriset i en vas, tog fram äggen och kokade dem i fem minuter, ty han ville ha dem så. Därpå gick han ut på stan igen.

Karlsson var en grubblande natur. Han hade gått in på en enklare restaurang och satt sig att filosofera vid ett par flaskor maltdrycker, kom i djupgående samtal om livets mening, varvid han som opponert hade en skomakare, vilken i ett anfall av människokärlek bjöd honom på så mycket maltdrycker, att denne blev sentimental och ångrade alla sina synder. Bland dem märktes hans hårdhet mot vännen Andersson. Hur kunde han bära sig så futtigt och tarvligt åt, att han inte hjälpte sin gamle vän med en så enkel sak som att koka äggen. Det måste ändras och det genast. Varpå Karlsson krånglade sig hem, satte på äggen och kokade dem i tio minuter, ty han såg fel på klockan. Därpå gick han och lade sig att sova, vilket var mycket förståndigt av honom.

Aterstår nu Svensson. Han begick ett uppenbart brott mot ungarlarskoloniens statuter i det han bekantade sig med en vårglad flicka och ställde sig att kyssa henne i en portgång. Man gör sådant i vårtid. Men samvetets röst slog honom och han skyndade sig hem för att inte råka i värre olycka. Han kände sig som den uslaste man, som gått i ett par skor. Inte nog med, att han beblandat sig med det motsatta könet, han hade dessutom inte hjälpt den snälle Andersson med äggkokningen. Nåja, den saken var ju inte för sent att ändra på. Varpå han satte på äggen och kokade dem i fem minuter, ty han ville ha dem så.

Klockan fyra finna vi samtliga kolonisterna samlade kring det rikt dukade smörgåsbordet. Stämningen var den allra bästa, ty var och en visste med sig själv, att han varit en god och hjälpsam kamrat och ett gott samvete är som beaktat den bästa sittdynan.

Man petade i sig litet färskrokt lax, små handrullade köttbullar, inlagd sill, strömming, rädisor, sardiner, gäsleverpastej, äkta schweizerost samt några små pärlor, vilket på den tiden hörde till ett smörgåsbord, om det skulle vara någon mening med det. Samtalet flöt lätt och otvunget och stämningen steg för varje minut som gick.

Tänk så fridfullt och rart man hade det. Stackars alla män, som måste dras med ilska fruntimmer och grinande ungar. Då var det bättre att vara ungar, fri som fågeln och lika glad.

Fastän man måste ju medge förstås, att det fanns karlar, som voro totalt bortkomna här i livet och faktiskt inte kunde klara sig utan fruntimmershjälp.

Har ni hört historien om när notarie Phül skulle steka sin julskinka? Ja, det var en dräplig historia. Han beskrev veckotals i förväg för sina avundsjuka kolleger, hur fin hans skinka skulle bli. Han skulle beströ den med litet skorpmjöl, senap och socker samt ställa in den i gasugnen för att få den vackert brun. Denna högtidliga ritual skulle han begå på själva julafton, ty så var sed i hans ungarlarshem. Och julaftonen kom. Phül gick omkring och stökade i sin våning, gjorde i ordning skinkan, satte in den i ugnen, tog sig en grogg och lade sig på duchatellen för att vila en stund medan skinkan skötte sig själv inne i ugnen.

Han vaknade i lagom tid för att höra kyrkklockorna ringa samman till julotta. Han sprang upp men halkade

och satte sig på baken, ty golvet var som insmört med fett. När han tände lyset fick han se en gräslig syn. Gardiner, belysningsarmatur, tavlor, väggar, golv och tak voro överdragna med något svart och klibbigt. Luften var så tjock, att han knappast kunde andas.

— Skinkan, vrålade han och störtade fram till spisen.

När han öppnade ungluckan, välvde en tjock, kväljande rök ut mot honom. Och i pannan låg en svartbränd benbit. Det var det enda, som återstod av skinkan förutom allt det, som hängde i gardinerna, på väggarna o. s. v.

Så nog kan en ungarlars bära sig förfärligt tokigt åt ibland.

— Men, mina vänner, sade Andersson och höjde ett glas med pärlande innehåll, vi är inte så illa funtade som det arma fäet Phül. Skål för ett gott kamratskap och Glad påsk.

Och nu kom äggfatet fram.

Andersson satte ett ägg i sin kopp, tog en kniv för att toppa ägget, som han brukade göra, slant med kniven och skar sig i tummen.

Pettersson tog en äggsked och knackade försiktigt på skalet. Skeden förvandlades till en korkskruv men skalet höll.

Johansson, som sett de andras missöden, tog sitt ägg och klämde på det så mycket han orkade. Det var stenhårt. Då slog han det i bordet. Det studsade upp och slog sönder den enda konjaksflaskan. Och konjaken rann ut på den vita duken och herrarna sågo allvarliga ut.

— Vad är meningen med detta, sade Andersson inkvisitoriskt. I morse innan jag gick hemifrån, kokade jag äggen i föreskrivna fem minuter

— Det gjorde jag med, sade Pettersson.

— Och jag, sade Johansson och Karlsson och Svensson.

— Det gör en koktid av tjugofem minuter, sade Andersson dystert.

— Trettio minuter, rättade Karlsson, för han hade ju sett fel på klockan.

Andersson reste sig demonstrativt från bordet.

— God natt, sade han och gick in i sitt rum och stängde dörren hårt efter sig.

— God natt, sade Pettersson, Johansson, Karlsson och Svensson.

Och tystnaden lägrade sig över den sovande kolonien.

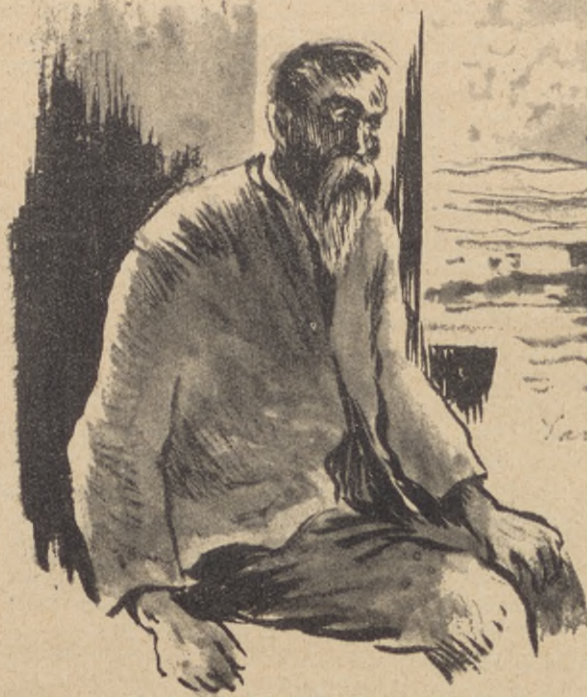

Styrelsen för Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos har beviljat anslag till skolbarnsundersökningar och hälsovårdspropaganda i Bohuslän. Bidrag beviljades till en transportabel skärmbildsapparat för Älvsborgs län, till skärmbildsanläggningar vid centraldispensärerna i bl. a. Halmstad. Studentdispensärerna i bl. a. Göteborg beviljades driftbidrag för 1944. Bidrag beviljades till gruppundersökningar med skärmbild eller vanlig röntgenundersökning av sammanlagt 44,000 personer i olika delar av landet.

530,000 kr. till lungkliniken i Malmö. Malmö drätselkammare har beslutat tillstyrka en framställning från sjukvårdsberedningen om ett anslag på 530,000 kronor till den nya lungkliniken vid Allmänna sjukhuset. Summan motsvarar en kostnad per vårdplats av ungefär 3,500 kronor.

Isidor Ekstam:

En människa

Logren hade stenat skötarna och med hjälp av Lars-Erik lagt ned dem i båten då hustrun kom nedrusande till bryggan med andan i halsen och sade:

— Nu har Anna fått barnet. Det är en pojke.

Logrens blickar bistrade till.

— Vad angår det mig, svarade han. Jag vill inte ha något med ungen att göra. Det var du som ville ha slynan hemma, jag ville det inte.

— Men hon är i alla fall din och min dotter!

— Ja, — hon har varit! Men nu är hon det inte längre. En dotter som drar skam och nesa över sina föräldrar är ingen dotter längre. Vem är far till barnet? Det vill hon inte säga. Hon vet kanske inte. Man kan vänta vad som helst av en sådan slyna.

— Vill du inte se barnet?

— Nej.

Logren klev ner i båten.

— Nej, skrek han igen, nej, jag vill inte se det! Jag har nog av att se alla de hånflinande djävlar som peka finger åt mig för hennes skull! Gå du opp till din dotter om du vill, men låt mig vara i fred. Kom, Lars-Erik, det är tid på att vi ge oss ut.

Hustrun suckade tungt och gick därifrån upp mot stugan. Logren såg efter henne, darrade ett slag på händerna när han lossade trossen och sköt ut båten, men skakade av sig

ilskan och tycktes åter vara lugn, ehuru nedslagen, när han lade årorerna i klykorna. Han måste ro båten ett stycke ut ur viken innan han kom så långt ut att han kunde hissa seglen.

— Ska jag inte ro — som vanligt? frågade Lars-Erik.

— Sätt dig vid rodret, svarade Logren kort.

När de kommit ut ur viken hissades seglen. Det var knapp vind, men båten pressades ändå framåt. Nu satt Logren själv vid rodret. Skymningen började smyga sig fram över havet. Lars-Erik tände pipan och satt fundersam på toften, Logren sade icke ett ord. Efter en timme voro de framme vid skötlägningsplatsen. Skötarna lades en efter en. Det såg ut att bli en lugn natt och därför lades båten fast vid den sista skötan.

Lars-Erik tände fotogenköket och satte på kaffe.

Logren sade fortfarande inte ett ord. Det var tyst i båten, med undantag för fotogenkökets sus. Då och då kluckade det till mot båtsidorna. När kaffet kokat upp drucko de det fortfarande under tystnad. Lars-Erik diskade ur kopparna vant och fort och Logren gjorde sig redo att lägga sig på durken under en fäll för att sova till dess skötarna på morgonen skulle dragas upp.

Men Lars-Erik tände pipan och sade:

— Nog är det väl synd om Anna, i alla fall, Logren

Logren vände bistert sitt ansikte mot honom och fråste till:

Vad angår det dig? Tig du och sköt ditt.

— Ja, men, återtog Lars-Erik utan att låtsas om den bryska tonen, det är nu över ett år sedan jag kom hit till er som dräng, och jag har hört mycket under den tiden.

— Vad då?

— Äh, en hel del. Varför lät ni henne inte gifta sig med drängen som ni hade före mig?

— Håll mun!

— Ja, ja, jag kanske kunde göra det, men kan inte. Ni körde bort den förra drängen, Johan hette han, därför han var för simpel som måg till er. Var det inte så?

Logren kröp under fällan och svarade inte genast, men efter en stund sade han:

— Nå, om det var så, vad har du med den saken att göra?

— Det kan tyckas som om jag inte skulle lägga mig i det, men jag tycker synd om Anna — och Johan med.

— Johan!

— Ja, han kunde väl vara en bra pojke fast han bara var dräng hos er? Eller hur?

— Jag tror du vill reta mig, din vettvilling!

Logren reste sig så häftigt att båten krängde till.

Nej, svarade Lars-Erik, men jag kanske vill tala reson med er.

— Du har väl ingenting att säga i den här saken?

— Jo, det är just vad jag har. Lars-Eriks röst lät hård och vass när han tillade: Ni ska få höra en sak, som ni inte visste förut:

— Vad då?

— Jo, Johan är min bror . . . halvbror bara förstås och det är därför som vi inte ha samma namn, men min bror i alla fall. Det var inte vackert av er att köra i väg honom därför att Anna och han vänsledes litet, och när jag fick höra det beslöt jag genast att ge er en minnesbeta. I kväll, när jag fick höra att Anna fått barnet, då tyckte jag att ni liksom fått tillräckligt straff. Men ni tycktes inte förstå varför ni fått det straffet och därför måste jag nu tala med er.

Logrens läppar darrade, hans händer knöto sig. Det så ut som om han tvekade om vad han borde göra: sitta kvar under fällan eller rusa upp och kasta sig över Lars-Erik. Han satt emellertid kvar, och teg och Lars-Erik fortsatte:

— Kan ni inte säga mig varför Johan var för simpel som måg åt er?

Logren teg fortfarande.

— Nå, återtog Lars-Erik, det var väl i alla fall bara därför att han var dräng. Men jag tycker att det är märkvärdigt att han ändå inte var för simpel att vara dräng hos er. Är det inte konstigt: han var för simpel att bli måg, men han var inte för simpel att göra trälarbete hos er, han var inte för simpel för er när ni kunde tjäna pengar på hans arbete. Tycker ni det är rättvist?

Lars-Eriks pipa hade slocknat. Nu tänkte han den igen och satt tyst en stund. Logren lade sig ned, han tycktes icke ha något att säga.

— Ni köra bort honom under brådaste tiden, sade Lars-Erik till sist, och det var svårt för er att få någon annan i en hast. När jag kom och erbjöd mig blev ni väldigt glad, det både såg och förstod jag. Men ni kanske ångrar er nu?

Logren tycktes plötsligt komma på en tanke, som gjorde att han åter med en fart satte sig rätt upp.

— Hör du, din fähund, skrek han, är det du som . . . som gjort flickan med barn?

Lars-Erik skrattade, men blev plötsligt åter allvarlig.

— Ni har en låg tanke om jäntan, sade han. Tror ni verkligen att hon skulle . . . Nej, hör ni Logren, ni ska inte bedöma alla andra människor efter er själv, även om det skulle råka till att vara er egen dotter ni dömer. Skulle ni inte kunna tänka er att hon brås mer på hustru eran än på er?

Nu var det slut med Logrens tålmod. Han rusade upp, slängde fällan åt sidan och riktade ett slag mot Lars-Erik. Denne uppfattade dock faran i rätta ögonblicket, lyckades vika undan med påföljd att Logren föll över toften där Lars-Erik suttit.

Logren var ganska stor och kraftig, men han var gammal och förmådde ingenting mot Lars-Erik. Denne lyfte upp honom och ställde honom på fötter. Båten gungade under de häftigt rörelserna, men det bekymrade sig ingen av de båda om.

Lars-Erik höll fast Logren i ett tag som denne förgäves kunde lösgöra sig ur. Till sist lugnade sig Logren, sjönk ned på toften och strök svettpärlorna ur pannan, sedan Lars-Erik släppt honom.

— Vill ni höra på mig nu? frågade Lars-Erik. Vill ni höra tyst och anständigt på mig?

— Vi får väl se, muttrade Logren ännu motspänstig.

— Ja, sade Lars-Erik, ni såg nyss att jag rår på er. Ni vet att vi äro ensamma här på sjön och det är knappast troligt att någon skulle höra er om ni började skrika. Där ser ni: om jag skulle falla på den idén att hålla er på raka armar över relingen och doppa er ett par gånger, så får ni ingen hjälp även om ni skriker. Tycker ni inte det därför är bäst att hålla mun när jag talar till er?

— I morgon dag lämnar du tjänsten din fähund!

— Ja, tack, jag skulle ha lämnat den för länge sedan om jag inte otåligt väntat på den här stunden. Sitt nu still, jag vill inte göra er något illa om det kan undvikas, ty jag är en mindre fähund än ni fast jag bara är dräng hos er.

Lars-Erik skrattade till, sände åter pipan och fortsatte:

— Ni har undrat över vem som är far till Annas barn. Jag kan tala om det för er, om ni vill veta det.

Logren knöt nävarna.

— Är det ändå du? skrek han.

— Vet hut! skrek Lars-Erik tillbaka. Begriper ni ingenting. Begriper ni inte att det är Johan?

— Johan!

Logren stönade. Han greps av en ilska som gjorde honom utom sig. Utan att tänka på faran kastade han sig åter över Lars-Erik, men denne var nu beredd och ehuru Logren slogs med en vansinnigs styrka, lyckades Lars-Erik dock ännu en gång att övermanna honom. Flämtande tryckte han ned Logren mot durken och väste:

Begriper ni inte att ni bara gör det värre på det här sättet?

Logren svarade med att bita ihop tänderna och göra ett kast uppåt med huvudet. Slaget träffade Lars-Erik under hakan, men var så svagt att det icke gjorde någon skada. Lars-Erik funderade våldsamt över ett sätt att få Logren lugn utan att skada honom. Han förstod att det icke skulle hjälpa att bära hålla honom fast, och att släppa honom nu var ännu sämre. Ett våldsmedel måste tillgripas, men ett våldsmedel som icke var farligt och som icke kunde betraktas som misshandel.

— Vill ni att jag skall doppa er? utbrast han till sist.

— Försök om du kan, din lymmel, väste Logren.

Lars-Erik tog ett tag och i nästa ögonblick hade han släpat Logren till relingen:

— Kan jag inte, va?

Han lyfte honom på armarna och hade honom till hälften utanför relingen då Logren blev rädd.

Herbert Connor:

Det hemlighetsfulla sjutalet

Sju-talet är känt för sina hemliga krafter. I gamla sagor, legender, ordspråk, barnramsor m. m. uppträder det som en god eller ond makt. I de gamlas sifferlekar spelar det en stor, ännu ej helt klarlagd roll. Inte ens den moderna vetenskapen har kunnat undgå att befatta sig med dess väsen utan att dock kunna fastställa annat än en viss lagbundenhet, vars grunder ej kunnat anges av förnuftet.

Redan i Gamla testamentet möter vi sju-talet som ett magiskt tal. Världen skapades på sju dagar, sju feta och sju magra år motsvarande i Faraos dröm sju år av fruktbarhet och sju år av misskörd, passah- och lövhyddohögtiden varade i sju dagar och templet heliga ljusstake hade sju armar.

I den grekiska och romerska mytologin var sjutalet vikt åt Apollo, vars offerfest firades den sjunde dagen före nymåne. I Hellas fanns det sju världsunder och sju världsvise och Theven hade sju hjältar. Rom var byggt på sju kullar och den regerandes i början av sju kungar.

Ännu mera utpräglad är sjutalets hemlighetsfulla karaktär i Nya testamentet. Vi behöver bara tänka på Kristi sju ord på korset, på Fader Vårs sju böner, de sju dödssynderna, de sju heliga sakramenten eller på Johannes Uppenbarelseboken, som helt och hållet är byggd på sju-talet. Även vår kalender-räkning är påverkad av sjutalet. Fastetiden före påsk varar i sju veckor och pingstfesten följer sju veckor efter påsk.

Bland de moderna naturforskare som ingående sysselsatt sig med sjutalet kan framför allt nämnas Möbius och Svoboda. Den senare har i sin bok "Det sjunde året" utgående från en stor mängd släkthistorier försökt bevisa att människan blott under sina sjunde år, d. v. s. de 21, 28, 35, 42 o. s. v. kan utföra verkligt fullödiga arbeten. Willy Hellpach hade i sitt verk

"Läkekraft och skapande" påpekat, att denna teori på intet sätt äger giltighet beträffande Goethe. Denne föddes varken under sina föräldrars "sjundeår" ej heller har hans verk tillkommit under "sjundeåren" i hans eget liv. Däremot har en annan vetenskapsman, nervläkaren dr Möbius i Leipzig, för över en människoålder sedan upptäckt att mellan de viktigaste skapande punkterna i Goethes liv alltid ligger en tidrymd på sju år. På ett mycket övertygande sätt visar Möbius att såväl kärlek som skapande uppträdde i mycket skarpt avtecknade perioder i Goethes liv. Vi har då först den oerhört produktiva perioden 1771—75, som gav världen "Werther", "Urfaust", "Goetz", "Egmont" och en oändlig rad dikter. Hand i hand med denna väldiga produktion uppträdde ett virrvarv av kärleksaffärer: Frederike, Lette, Maxe och Lilli.

Året 1780—81 och åren i Rom 1786—88 har vi att tacka för "Iphigenia" och "Torquato Tasse", under det att året 1800—01 medför återupptagandet av "Faust" och 1808 "Syskonen", helt kort efter att upplevelsen med Minna Herzlieb hade inträffat. 1814—15 förde plötsligt med sig den stora kärleken till Marianne von Willemer, vilken gav upphov till "West-östlicher Divan". Sedan denna väldiga flod ebbat ut i början av oktober 1815, kom en ny vår 1822, som i mitten av 1823 gick upp i den våldsamma kärleken till Ulrike von Levetzow och som kort tid därefter fick sin konstnärliga utformning i den världsberömda "Marienbader Elegi". Efter denna mera "privata" upplevelse framträder efter sju år Goethe ånyo inför världen med sin på en gång fullbordade "Faust II", som han under perioden av improduktivitet förgäves hade försökt utarbeta.

Insätter man i denna Möbius sju-års-kalender diktarens svåra stunder, då han försökte undfly yttervärlden, blir man

En människa (Fors. fr. sid. 24)

— Släpp mig, sade han plötsligt, jag skall höra på vad du har att säga.

Lars-Erik släppte honom ögonblickligen, glad över att han icke behövt gå längre. De satte sig båda, trötta och förbittrade. Det var tyst en lång stund, Lars-Erik måste samla sig efter kampen.

— Nå? sade Logren till sist.

— Johan och Anna vill gifta sig, sade Lars-Erik. Ni nekade dem det och då ansågo de att de måste tvinga er till att ge ert samtycke. Och ni kunde tvingas endast på ett sätt. Och då blev det så. Förstår ni nu? Johan har träffat Anna många gånger under den här tiden utan att ni vetat av det. Han har kommit till ert fiskeläge många nätter utan att ni anat det. Och jag har hjälpt dem att träffas. Det var jag som gjorde upp planen och det var jag som åtog mig att tala med er och tvinga er till samtycke. Säg Logren, vad har ni egentligen mot Johan?

Logren vilade ryggen mot masten. Han satt tyst och tyckte överväga under det att bröstet hävdes upp och ned under den häftiga andhämtningen.

— Jag ville ha en fiskare till måg och inte en dräng, sade han slutligen.

— Ja, och Johan var bara en dräng, svarade Lars-Erik.

slagen av den biologiska lagbundenheten, varmed både goda och onda stunder uppträder i Goethes liv. Själv lade Goethe märke till detta upp- och nedgående i sin levnadskurva. Den 26 mars 1780 har han antecknat följande ord i sin dagbok: "Jag måste uppmärksamma den cirkel på gott och ont som rör sig inom mig . . . Inspiration, arbete, ordning, allt växlar i en regelbunden cirkel, glädje, sorg, spänstighet, svaghet, besinning och begär likaså . . . Jag måste ta reda på under vilken tid och på vilket sätt jag rör mig kring mig själv".

Willy Hellpach har gjort en mycket betydelsefull upptäckt i det han försökte att samtidigt tillämpa Möbius rytmiklära och Svobodas sju-års-teori på Goethes liv. Vi såg att Svobodas tes i sin ursprungliga form ej stämde in på Goethes liv. En så mycket större överraskning erfar vi då, om vi i stället för tidpunkten för Goethes födelse tar den för hans föräldrars till utgångspunkt för våra beräkningar. De sjuåriga vågrörelserna i Goethes liv befinner sig nämligen alltid, vilket Hellpach bevisar med en mängd slående exempel, ständigt på så och så många gånger sju års avstånd från den ungefärliga födelsedagen för hans föräldrar (dessa å sin sida uppvisade en åldersskillnad på 3×7 år).

Sätter vi åter detta gåtfulla fenomen i förbindelse med Möbius teori får vi ett arvbilologiskt förhållande som är av största betydelse för geni-forskningen. Goethe är i dubbel bemärkelse ett sjuårsbarn. Rent genealogiskt är han ett sjuårsbarn till moderns familj Texer. I andligt-produktivt avseende är han ett sjuårsbarn till sina föräldrar. Goethes moder hade alla förutsättningar som fordras för att ett geni skall kunna blomstra från ett vanligt stamträ. Moderns stora betydelse för ungefär tre fjärdedelar av alla geniala människor torde vara vetenskapligt klarlagd t. o. m. Hellpachs nya och intressanta upptäckt.

Tror ni inte att det är viktigare att Anna och Johan tycka om varandra, än att Anna får en fiskare till man?

— Prat Kan Johan försörja henne anständigt?

— Kunde han inte förtjäna pengar åt er? När han var er dräng hjälpte han till att försörja både er och Anna. Har ni inte tänkt på den saken? Och förresten, nu — nu sedan Anna fått barnet, borde ni vara tacksam över att Johan vill ta hand om henne. Låt oss bli vänner, Logren, låt oss inte gräla längre. Vad ska det tjäna till?

Logren nickade. Det såg ut som om han plötsligt kommit att se på saken med andra ögon.

— Jag är trött, sade han, låt oss sova. Jag ska tänka på saken till i morgon.

Vid fyratiden på morgonen togo de upp skötarna och seglade hem. Varken Logren eller Lars-Erik berörde nattens händelser med ett ord, men Logren visade inte längre någon bitterhet. Det var som om han på något sätt blivit omvandlad.

När de kommo in i viken sågo de Logrens hustru stå på bryggan. Hon vinkade åt dem och då de lade till med båten sade hon:

— Anna har icke kunnat sova på hela natten därför att du inte ville komma in och se på pojken igår kväll. Kommer du inte nu heller?

Logren svarade ingenting, men han hoppade upp på bryggan och utan att bekymra sig om båten eller hustru gick han upp till stugan. Därinne låg Anna i sängen och hade den lille bredvid sig. Hon blickade ett ögonblick skrämd på fadern, men lugnade sig genast och sade pekan-de på barnet:

— Han har väntat att få se morfar!

— Morfar!

Logren studsade, andades häftigt till och satte sig på en stol. Han förmådde icke genast att gå fram till sängen. Han satt stilla en stund på stolen, därefter reste han sig och gick mot dörren. Annas ängsliga ögon fylldes med tårar.

— Gå inte, bad hon.

Då såg Logren ett ögonblick på henne och sade sakta: — Morfar skall skicka bud på en som du behöver bättre!

Han gick åter ned till bryggan där hustrun och Lars-Erik ängsliga väntade honom. Men han log i skägget och hustrun lade förundrad märke till att en tår rann nedför han kind när han sade:

— Tycker du inte Lars-Erik, att vi måste skicka bud efter Johan? Han borde väl i alla fall vara här nu — Anna och pojken behöver honom bättre än hon behöver någon av oss.

Och så tillade han liksom om han talade i hemligt samförstånd med Lars-Erik:

— Jag förstår vart du ville komma förut. Han är ju ändå en människa han också liksom vi alla andra. Var det inte så?

Lars-Erik nickade glädjestrålände.

— Jo, sade han, så var det.

Och så tillade han tvekande:

— Ska jag lämna tjänsten i dag?

— Nej, svarade Logren. Du är också . . . en människa . . .

Hustrun stod där och gapade. Hon begrep inte ett ord och det tog en lång stund innan hon förstod betydelsen av de ord som Logren sedan yttrade:

— Gå upp gumman, och se till så att vi så snart som möjligt få ordnat till både barndop och bröllop på en gång!

Förbundsarbetet (Forts. fr. sid. 9)

försorg söka få en sådan tingens ordning att de lungsjuka erhålla tillräckliga understöd och för det passas omskolning och yrkesutbildning. Vidare berörde talaren vad De Lungsjukas Riksförbund gjort för landets lungsjuka.

Efter en stunds diskussion beslutade man att bilda en konvalescentförening samt att ansluta sig till Riksförbundet. Till styrelse valdes Folke Pettersson, Hallstahammar, ordf., Sixten Andersson, Västerås, kassör, Per-Erik Eklund, Västerås, sekr., samt Stina Vallin och Karl Svensson, Västerås.

Mötet var talrikt besökt och det finns anledning vänta att föreningen kommer att tillväxa snabbt.

Vi hälsa denna nya medlem välkommen till vårt Förbund och hoppas att föreningen inom sitt verksamhetsområde kommer att utföra ett aktivt arbete till fromma för de lungsjuka.

SKOGSFJÄLLETS PATIENTFÖRENING 30 ÅR.

Patientföreningarna börja lite varstans ute i landet komma upp i ganska aktningvärd ålder. Den andra mars var det Skogsfjällets Patientförenings tur att fylla 30 år. Under dessa tre decennier har föreningen utträtt mycket till patienternas förmån. Sålunda har man varje år kunnat dela ut understöd till behövande vid hemresan från sanatoriet och till jul. Föreningen har dessutom ordnat med förströelse för ineliggande patienter och drivit en liten affärsrörelse.

Högtidlighållandet skedde onsdagen den 15 mars i sanatoriets samlingslokal. Föreningens ordf. herr Danielsson hälsade läkare, sköterskor, personal och medlemmar välkomna och höll en kort historik över föreningens verksamhet. Dessutom medverkade ordf. i De Lungsjukas Riksförbund E. Frithiof med föredrag om "De lungsjuka och samhället" och ett par patienter medverkade med musik. Under en paus i mötet hade Husmor ordnat med extra gott kaffe med kakor och tårta i matsalen. Efter pausen passade sanatoriets läkare dr. Karth på att gratulera föreningen och uttalade förhoppningen att han inom en snar framtid ska kunna ordna med en ändamålsenlig arbetsterapi för sådana patienter som böra omskolas. Dr. Karth underströk också vikten av att de lungsjuka själva genom sina organisationer sluta upp i kampen mot tuberkulosen. Genom att skapa en bred folkopinion kan man lättare komma tillrätta med alla de svårigheter som äro förknippade med de lungsjukas eftervård.

ARSMÖTE I "SAKO".

Föreningen "Sako" i Sundbyberg höll årsmöte söndagen den 19 mars. Den nya styrelsen fick följande utseende: Ordförande Bertil Forsström, sekreterare Lennart Malmqvist, kassör Herbert Andersson och övriga ledamöter Emma Andersson, Signe Löfberg, Astrid Hebel och Tore Lindholm.

Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes.

Ur verksamhetsberättelsen framhölls bland annat att medlemsantalet ökat med 25 under året. Vidare har föreningen genom samarbete med dispensären, ordnat så en del medlemmar erhållit högre socialhjälp, hyreshjälp och klädhjälp. Till julen utdelade föreningen 1.200:— till behövande medlemmar. Ett lotteri har föreningen haft på 3.000 st. lotter vilket gav föreningen en vinst på cirka 1.500:— kr. av vilka 1.000 kommer att utdelas till mindre bemedlade lungsjuka inom föreningen för om-

skolning och studiehjälp. I samband med studieverksamheten kan nämnas att A.B.F. även i år beviljat nedsatta avgifter.

Landstingsman Åke Ericsson i Sundbyberg talade över ämnet "Socialvård och pensionsfrågor" och avtackades med livliga applåder.

Efter årsmötet vidtog samkväm, varvid Folke Keding, FLIS orkester och en del kända utländska förmågor (som ej önskar bli namngivna) medverkade till underhållningen.

F—m.

NY ORDFÖRANDE I ESKILSTUNAFÖRENINGEN.

Efter Manfred Norberg, som på grund av sjukdom måst avsäga sig uppdraget som ordförande i Konvalescentföreningen Elkå, Eskilstuna har till ny ordförande vid sammanträde valts verktygsarbetaren John A. Åkerlund. Till sekreterare omvaldes hr Ivar Andersson och till kassör hr Bertil Anderzon.

I styrelsen ingå vidare syster Astrid Karlsson samt hrr A. Wirén och Torvald Andersson. Till revisorer valdes hr H. Bergman och fru Gertrud Rydwall. Till avgående ordföranden, hr Manfred Norberg, frambar föreningen sitt varma tack för hans utomordentliga arbete för Elkå, till vilken han f. ö. var initiativtagare. Hr Norberg kommer i mån av krafter att bistå föreningen även i fortsättningen.

Elkå räknade vid årsskiftet ett 70-tal medlemmar. Kassen balanserade på 1,578 kr. med 592 kr. i behållning. I gåvor från föreningar och sammanslutningar fick Elkå under fjolåret mottaga 580 kr. Medlen användas till understöd åt icke arbetsföra konvalescenter samt till studiestipendier åt yngre konvalescenter. Utöver föreningens egen revision underkastas räkenskaperna revider av en FCO:s revisor.

Tennisklubben Hobbys ordförande dir. Olle Eriksson, överlämnade vid sammanträdet som gåva nettot — 50 kr. — från den blå-vita tennismatchen och förärade samtidigt ordföranden Hobbys klubbmärke. Triumviratet P:son-Friberg, Blomkvist och Svan svarade vid samkvämet för underhållningen och belönades med livligt bifall.

De partiellt arbetsförsas problem diskuterade vid möte i Hälsingborg. Fredrika Bremerförbundets hälsingborgsavdelning hade den 13 mars anordnat ett möte varvid de partiellt arbetsförsas svårigheter och problem behandlades. Vid mötet hölls föredrag av fru Margit Froste, Stockholm, och inlägg gjordes av representanter för ett antal partiellt arbetsföra. De lungsjukas understödsförening, lokalavdelningen av De Vanföras Vål, De blindas förening, De Dövas väl, vidare Arbetsförmedlingen, Dispensären, Sociala Rådgivningscentralen, Sancta Marias ledning m. fl., hade inbjudits.

Ny interpellation i riksdagen om extraransoner för lungsjuka. Riksdagsman Jonsson i Alsen har interpellat folhushållningsministern om de lungsjukas livsmedelsransoner. Han ansåg det önskvärt att livsmedelskommissionen i cirkulär till landets läkare lämna behövliga informationer beträffande den inställning till frågan om extratilldelning till lungsjuka, statsrådet deklarerat i riksdagen 1942.

Då vår livsmedelsförsörjning nu är sådan att statsmakterna ansett sig kunna höja ransonerna i flera fall bör man också enligt interpellanten ha råd att i större utsträckning än tidigare bevilja extraransoner av smör, ägg och kött till lungsjuka.

Gösta och Annat

Referat av Sven Duva.

Enligt I 19:s tidning Musketören skall följande uppsats ha sett dagens ljus i rekrytskolan "någonstans" vid tiden för de psykologiska proven.

Sven Duva var en sergeant, som var grå och svag. Han var avtackad och åttioåttio år. Han bodde med sina barn i ett litet hus. De äldsta var någorlunda kloka, men fadern hade inte delat ut förståndet rätt, så att Sven inte fått något. Han arbetade på åkern och på ångarna, men var glad och god. Fadern sade jämt: "Sven vad skall av dig bli?" Då svarade han med sin breda näbb: "Jo, soldat". Fadern grät. Sven gick till närmaste här. Där fick han med detsamma rekryt. Han stred raskt och bra men gjorde alltid tvärtom. Generalen skrattade och skrek. En dag blev krig med finnarna. Så skulle de ställas upp till reträtt. Då blev i fråga ställt, om han var riktigt klok. Han redde saken så här: "Om ingen vill gå med mig går jag ensam". Den finska hären hade tagit in i ett hus och gjorde sig goda dagar på de stackars böndernas husgeråd. Då kom Sandler rusande på sin ystra häst. Sven Duva stod på en kulle och visade vem som helst sin bästa exercis. Då syntes en rysk pluton på andra sluttningen. Det första skottet blev åtta finners fall. Då frågade Sandler var mannen fanns. Man viste på honom. Han hade ren förblött för det var blod omkring honom. Gräset som hjärtat låg lutat mot var färgat rött. Sandler sade, att ingen visste att en kula skulle träffa honom.

*

Ur Söndagsnisse-Strix.

Skärkarlen Olagus har på gamla dar blivit förtjust i grogg, men han tär den helst till sockerdricka.

— Varför då? undrar den bjudande sommargästen.

— Ja tycker inte om whiskyvatten, säger Olagus. Sânt dricker en bara när en är sjuker.

— Vichyvatten heter det, upplyser den alkoholiskt bildade "gästen".

— Vichy? upprepade Olagus. — Vichy? De ä ju där den haringa Pätäng och Lavall håller te? Unna sen på att de smakar illakt! Tvi hundan!

— — —

— Är det verkligen möjligt att du är så obildad att du inte vet någonting om Gunder Hägg? Inte vilka rekord han har en gång?

— Nej, det kan väl hända, att jag inte känner till hans rekord, men jag vet i alla fall vilket bröd han äter, vilka rakblad han använder, vilken klocka han köpt och vilket kaffesurr hans mamma bjuder honom på.

— — —

Direktör Andersson har anställt sin son som assistent utan att närmare meddela personalen, vad som är hans uppgift.

Unge herr Andersson, känd för att endast använda huvudet att ha hatten på, uppsöker kontorschefen och säger högdraget:

— Borde det icke vara möjligt att driva upp arbetsprestationerna och reducera personalen?

Kontorschefen bockar sig artigt och säger:

— Det är även min tanke — men så idkar direktören välgörenhet genom att anställa nytt folk.

*

Dambyxor på äventyr.

Ur "Det bästa", som i sin tur hämtat historien ur Washington Post, klipper vi följande om ett par dambyxors öden och äventyr i amerikanska krigsmaterialverket:

En kall dag tidigt i våras kom en söt maskinskriverska vid amerikanska krigsmaterialverket till arbetet iförd yllebyxor. De föreskrivna 18° hölls inte i lokalerna och allt eftersom temperaturen steg frampå förmiddagen, började den väl klädda damen vändas i sitt praktiska plagg. Till sist stod hon inte ut längre. Hon snappade åt sig ett stort brunt konvolut, drog sig tillbaka till damtoaletten och tog av sig yllebyxorna. Kuvertet lade hon ifrån sig på ett bord. Efter en stund var det försvunnet.

Flera timmar senare lyckades hon spåra upp sina yllebyxor, men inte förän de hade varit på remiss i hela verket. Inte nog med att kuvertet var adresserat till den unga damens chef, en kommandörkapten; till yttermera visso var det försett med en stor, röd stämpel; "För kännedom till samtliga marinofficerare".

*

Hemmaförhör.

Läroverksadjunkten Karl Filip Gramén har råkat i ett skarpt meningsbyte med sin energiska hustru. Slutligen slår Gramén näven i bordet och ryter:

— Är jag herre i mitt hus eller är jag det inte? Svara kvinna: ja eller nej!

— Nej!

Gramén (efter ett ögonblicks eftertanke): — Det är rätt svarat. Sitt ner!

*

Kort och gott om barn.

Mamma sitter i trädgården med sin lille son Hans, som är 1½ år gammal. I närheten leker husets andra småttingar "mamma, pappa och barn", och ber att lille Hans kall få vara med om leken.

— Men han är ju alldeles för liten. Han kan inte tala än, säger Hans mamma.

— Det behövs inte, för han ska vara pappa!

— — —

Sven och Gösta, resp. 6 och 8 år gamla, är med sin pappa och mamma för första gången på en bjudning. En av gästerna, en äldre dam, tar Gösta under hakan och säger vänligt:

— Ni är ju lika stora små gossar — ni är väl tvillingar — eller hur?

Gösta, som blir smått generad för den i hans tycke "barnsliga" smekningen, svarar butter:

— Nä — vi är två år äldre än varann.

— — —

Gun som är 4 år och ganska blyg har en liten manlig lekkamrat, som är 7 år. Härondagen kom Gun springande till sin mamma och sa:

— Mamma, mamma, Bengt kysste mig

— Jaså, var kysste han dig då?

— Mitt på mun!

— Nä, vad säger du, vad gjorde du då?

— Jag blundade.

*

Gumman Beda i Vrå hade samlats till sina fäder och nu var det auktion på hennes få efterlämnade tillhörigheter. Auktionsförrättaren bjöd ut en gammal byrå.

— Fyra och tjugo, ropade någon.

Den något stagade fiskaren Ruben Andersson sludrade genast:

— Fyra och femtio.

Men så lätt gick det icke för Andersson. Han fick gå ända upp till fyra och nittio innan byrån var hans och de tre klubbslagen fallit. Då sade auktionsförrättaren:

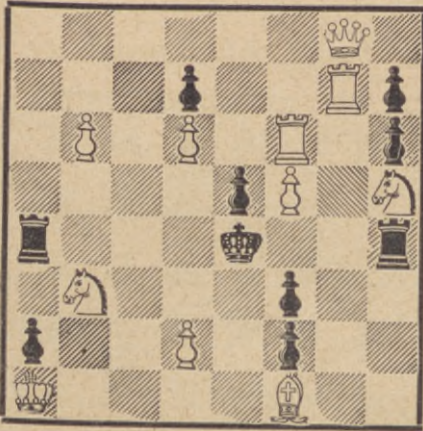
— Jag vill fästa de närvarandes uppmärksamhet på att alla bud under fem kronor betalas kontant.

Andersson: — Fem och tio!

Schackspalten

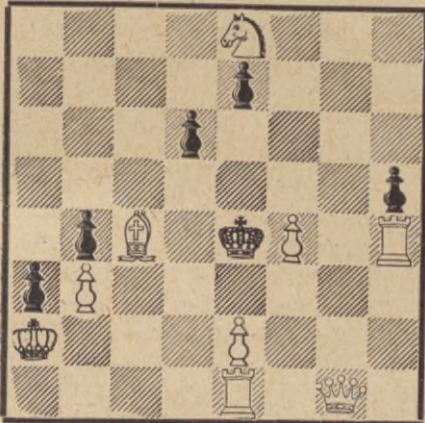
Red. av E. Lundin.

PROBLEM N:R 93.
Av H. v. Düben.

Matt i två drag.

PROBLEM N:R 94.
Av H. D. O. Bernard.

Matt i två drag.

AMERIKANAREN J. F. MARSHALL var under sin glanstid en fruktad motståndare. Han firade många triumfer med sitt djärva och eleganta spelsätt, som vi här illustrera genom att återge ett par av hans berömda partier. Marshall är bosatt i New York och fyller om några månader 67 år.

Damgambit.

Turneringen i Paris 1900.

Marshall.	Burn.
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Sb1—c3	Sg8—f6
4. Lc1—g5	Lf8—e7

5. e2—e3	0—0
6. Sg1—f3	b7—b6
7. Lf1—d3	Lc8—b7
8. c4×d5	e6×d5
9. Lg5×f6	Le7×f6
10. h2—h4!	g7—g6

På 10.—, h6 hade följt 11. g2—g4 med starkt angrepp. Relativt bäst var 10.—, Te8.

11. h4—h5	Tf8—e8
12. h5×g6	h7×g6
13. Dd1—c2	Lf6—g7

Ett feldrag som genast förlorar. Riktigt var 13.—, Kg7.

14. Ld3×g6!	f7×g6
15. Dc2×g6	Sb8—d7
16. Sf3—g5	Dd8—f6
17. Th1—h8!	Uppgivet.

Franskt parti.

TURNERINGEN I BRESLAU 1912.

Lewitzky.	Marshall.
1. d2—d4	e7—e6
2. e2—e4	d7—d5
3. Sb1—c3	c7—c5
4. Sg1—f3	Sb8—c6
5. e4×d5	e6×d5
6. Lf1—e2	Sg8—f6
7. 0—0	Lf8—e7
8. Lc1—g5	0—0
9. d4×c5	Lc8—e6
10. Sf3—d4	

Inkonsekvent spelat. Vit skulle ha fortsatt med 10. L×f6.

10. — —	Le7×c5
11. Sd4×e6	f7×e6

Nu har svart ett starkt bondecentrum och ett överlägset spel.

12. Le2—g4	Dd8—d6
13. Lg4—h3	Ta8—e8
14. Dd1—d2	Lc5—b4!
15. Lg5×f6	Tf8×f6
16. Ta1—d1	Dd6—c5
17. Dd2—e2	Lb4×c3
18. b2×c3	Dc5×c3
19. Td1×d5	Sc6—d4

Inledningen till ett problemartat slut.

20. De2—h5	Te8—f8
21. Td5—e5	Tf8—h6
22. Dh5—g5	Th6×h3!
23. Te5—c5	Dc3—g3!!

Ett lika elegant som originellt drag. Hur vit än spelar, vinner svart.

Lösning. Problem nr 92: Da8.

MALCUS

Spiralborr och verktyg

av svenskt kvalitetsstål tillfredsställa de högsta anspråk på skärhastighet, precision och hållbarhet. Stort lager av alla förekommande dimensioner och typer.

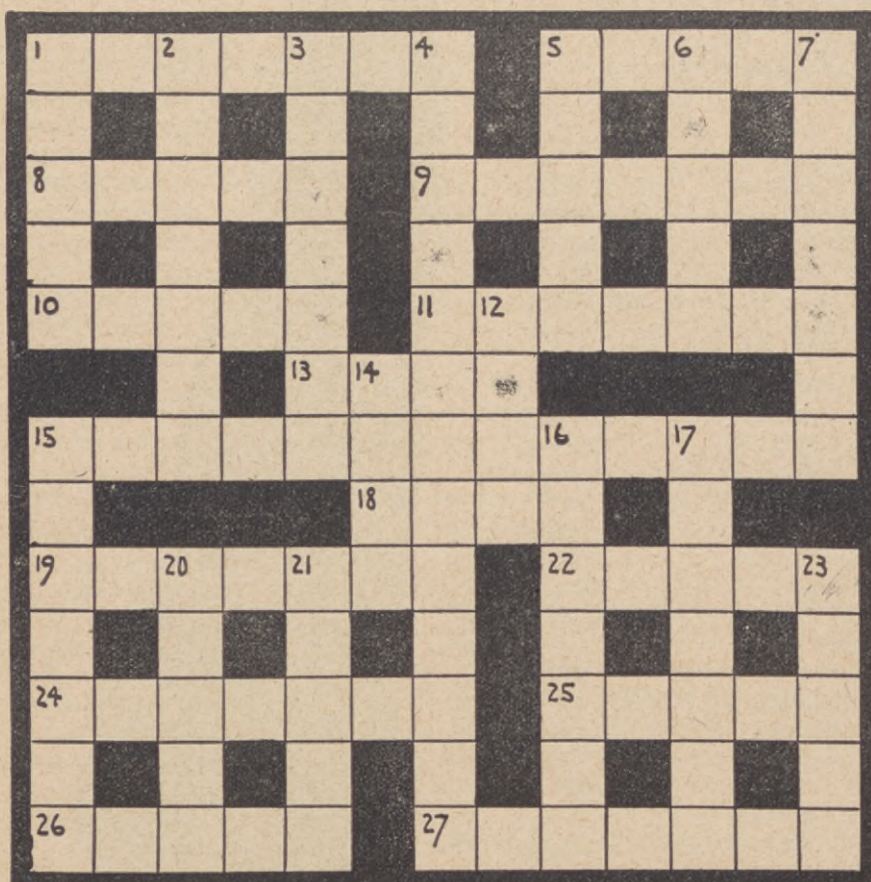
A.-B. MALCUS HOLMQUIST - HALMSTAD

Skotskt.

Det var några dagar före jul och familjen Mac Intosh satt kring brasan. Barnen roade sig med att önska julklappar av alla de slag, som de hoppades att jultomten skulle komma med. Fadern satt en lång stund och hörde på barnens önskningar, slutligen reste han sig och sade sig vilja gå ut på en liten promenad. Strax efteråt smällde ett skott. Fadern sprang med allvarlig min in till de förskrämda barnen och sade:

— Kära barn, det gör mig ont att behöva säga det, men jultomten har för en liten stund sedan skjutit sig själv.

KORSORD NR 4

VÄGRÄTA ORD

1. Tungans band lösta utav druvans safter och är hon det, då är det klent med duvans krafter. (7)
5. Europeiskt landområde och göra vi i värmen. (5)
8. "Gammal karl men kvick och kry, smala ben och viga!
Kastar som en pojk mot sky
frodigaste piga." (5)
(Karlfeldt)
9. Tillämpas på järnvägen. (7)
10. Vad två parallella linjer aldrig göra. (5)
11. Ett rum utan vinklar och vrår. (7)
13. Är den som inte vill ha mer. (4)
15. Första kammaren. (13)
18. Har östeuropeisk tid. (4)
19. Är smed såväl som hjälpfru. (7)
22. Av syndare trampad stig. (5)
24. Brukar man väja för. (7)
25. Fordrar en viss rattvana. (5)
26. Skuld. (5)
27. Ett är ett. (7)

LODRÄTA ORD

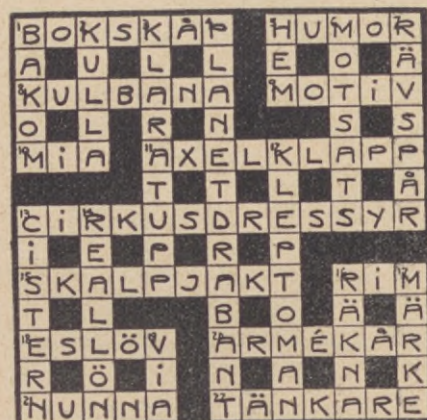
1. En räddningsplanka i konversationen. (5)
2. Upphåves i ytterst kritisk situation. (7)
3. Bondböna. (7)
4. En graciös sak, typisk för sin upphovsman. (13)
5. Sätter Döden för vår jordevandring. (5)
6. Ungefär som så. (5)
7. Det är en kunglig inkomst. (7)
12. Vad är motsatsen till dikt? (4)
14. Trippar nätt och näpet, lyfter högt på släpet. (4)
15. Herre med stadigt sällskap. (7)
16. Sitter i högen
högättad hövding (7)
17. Längtan är min — — —, säger skalden. (7)
20. Den försvunna folkkrätten. (5)
21. Kika i november. (5)
23. Brukar ej saknas på Medelsvenssons sommarveranda en vacker kväll. (5)

LÖSNINGAR

till korsord nr 4 skola vara oss tillhanda senast den 15 maj. Två pris utdelas på resp. 10 och 5 kr. Lösning i juni-numret.

På förekommen anledning påpekas att varje tävlingskuvert får innehålla endast en lösning liksom att varje tävlingsdeltagare givetvis inte äger rätt att insända mer än ett tävlingskuvert. **Glöm ej att märka kuvertet "Korsord nr 4".**

LÖSNINGAR TILL KORSORD NR 2.

Första pris 10 kr. till Arne Mattsson, Box 17, Apelviksstrand, andra pris, 5 kr., till Josef Lindén, Ö. S. S. Adolfsberg.

Stackars Jim!

Från Guldkusten kommer följande lilla berättelse ur livet. Den gamle neger Jim sökte inträde i en församling av vita, men de vita kristna ville inte ha honom med. För att bli av med honom rådde de honom att gå avsides och fråga Gud, vad han kunde ha att säga om Jims inträdesansökan. Påföljande dag kom Jim tillbaka och talade om att han hade haft ett samtal med Gud.

— Nå, vad hade Gud att säga? sporde församlingen.

— Jo, sa Jim. Gud sa, att i den här församlingen hade han själv aldrig lyckats komma in. Så det fanns nog inga utsikter för stackars Jim heller!

*

Ur levande livet.

In genom dörren steg grevinnan och kastade ögonen på golvet. Greven skulle säga ett ord då en dörr öppnades och tillslöt hans mun.

— — —

Hennes kropp var som spröd lilja, hennes näsvingar darrade som asplöv och hon var skön som en tjuogoårig ros.

FALUN

ÖSTANFORS HEMBAGERI

GOTT KAFFEBRÖD, GODA SMÅBRÖD
Tel. 563 Asgatan 86

FALUN

Rekommenderas

Husmoderföreningarna landet runt använda de garanterade hemfärgerna
HÄRVAN och FENIX
LJUSÄKTA — SMETFRJA
Tillv.: A. W. Herdins Färgverk A.-B.
FALUN

FELLINGSBRO

BETALD ANNONSPLATS

GÄLLIVARE

KAFÉ DUNDRET, GÄLLIVARE

Rekommenderas för kafébesök och brödköp.

Begravningar anordnas.
Telefon 57.

GULDSMED A. GAHM

Telefon 281

Vigsel- och förlovningsringar. Egna silverarbeten. - Gravering. - Reparationer.

O. H. LUNDKVISTS Charkuterifabriks

välsmakande och kvalitativt förnämliga produkter rekommenderas

GÄLLIVARE Telefon 135

BETALD ANNONSPLATS

GÄVLE

BUSS-CAFÉET

(FULLSTÄNDIG KAFÉRÖRELSE)

Gävle Telefon 65 73

OBS! Även till avhämtning och utskickning.

Ståtlig utsikt

över staden från

KONSUMTERASSEN

konditoriservering kl. 11—22

Gott och billigt äter Ni på

KONSUM-KONDIS

— lunchservering kl. 11—15

KONSUM ALFA

KONSUMHUSET.

— Andersson måste förstå, att vi läkare vidtar alla tänkbara försiktighetsmått innan vi börjar en operation.

— Jaså — tar ni betalt i förskott också?

*

Betalt kvitterat.

— Det var beklagligt, men en av mina hönor kom visst in genom stängslet i morse och ställde till oreda i ditt ärtland.

— Gör ingenting, kära du — men Karo bet ihjäl henne nästan mesamma!

— Skönt, jag är inte heller arg, för jag råkade köra över Karo med bilen sedan.

GÄVLE

ALLA

BIL- O. MOTORREPARATIONER SÖDERLUND & LINDSTRÖM

GÄVLE Tel. 73 20, växel.

GEFLE METALLGJUTERI

Sven G. Dahlqvist
Såleviksgatan 2 — Gefle — Telefon 44 99

Utför metallgjutgods i alla rödgodslegeringar, i styckevikter upp till 600 kg. — Lagerbussningar alltid i lager.

BEGÄR OFFERT.

Praktiska Byggnadsaktiebolaget

Hamntorget 1 GÄVLE Telefon 29 68

Utför allt inom branschen.

Införda offert.

GÖTEBORG

BIRGER ERIKSSON Juvelerare
Engelbrektsгат. 39 B (hörn av Arkivg.)
Telefon 16 25 05

Förlovningsringar o. Vigselringar

Nysilver

Nya arbeten samt reparationer utföras fort och till billigaste priser

HALMSTAD

NYA PENSIONATET

Brogatan 14 A Telefon 14 34
Rekommenderar sina trevliga resandenum och matsalar, där god och närande kost serveras. Abbonenter mottagas. Humana priser.

BETALD ANNONSPLATS

HÄLSINGBORG

En verkligt god kopp kaffe

dricker man på

KAFFEREPET

Drottninggatan 17 - Tel. 10 41

Spec. goda vetekransar. Beställningar på tårtor mottagas.

JÖNKÖPING

Goda BRÖDTILLVERKNINGAR

av alla slag köper Ni hos

STRANDBERGS BAGERI

Kapellgat. 4 JÖNKÖPING Tel. 25 55

KALMAR

NYA KONDITORIET

Södra vägen 10 Tel. 22 37

REKOMMENDERAS

Förstklassiga konditorivaror. Beställningar av Tårtor etc. mottagas.

SERVERING AV GOTT KAFFE.

Montering av gengasaggregat

Förstklassiga bilreparationer

A.B. Sievert & Fornander

KALMAR - Telefoner 7, 215, 15 15

KARLSKOGA

Karlskoga Mek. Verkstad

H. PERSSON Tel. Verkst. 305 25

Järnkonstruktioner

Balkongräck - Trappräck

Elektrisk svetsning Införda offert

KARLSKRONA

GÖR INGET VAL AV EKIPERING
FÖRRÄN NI TAGIT DEL AV

ÖRNENS

alltid rikliga och gedigna sortiment.
Landbrogat. 25 - Karlskrona - Tel. 15 22

KIRUNA

ÖSTLUNDS SPECERI- & MATVARUAFFÄR

Hj. Lundbomsvägen 72 — Telefon 333
Dagligen färskt KÖTT o. FLÄSK
Prima Charkuterivaror, Specerier,
Konserver, Delikatesser m. m.
— KORTVARUAVDELNING —

KIRUNA och MALMFÄLTENS mest
spridda tidning är

NORRLANDSFOLKET

Den billigaste, dagliga tidningen o.
till följd därav även det billigaste
och effektivaste annonsorganet.

A.-B. EDVIN MARTINSSONS JÄRNAFFÄR

Telefon 4 KIRUNA
STOR SORTERING. LÅGSTA PRISER.
— SPORTARTIKLAR! —

Kiruna Vulk- & Regummeringsverkstad JOHN HÖGSTRÖM

Tel. 380 KIRUNA Tel. 380
Försäljning och reparation av
BILDÄCK, SLANGAR samt CYKLAR

ALLT för det moderna hemmets Möblering

köpes till förmånliga priser i
Löfgrens Möblering — Sven Lindgren
Telefon 424 KIRUNA

Hos THULE Matvaruaffär

Tel. 315 — KIRUNA — Tel. 315.
Väl sorterat lager i
Specerier, Kött, Fläsk,
Frukt o. Konfekt.

ALLTID FÄRSKA BAKVERK CONDITORI BRÄNDA TOMTEN (PAUL LAVÉN)

Tel. 109 Tel. 109
TÄRTOR — EFTERRÄTTER

Även i tider som dessa . . .
blir kaffetären till en njut-
ning på

KAFÉ TEMPERANCE

KIRUNA

Telefon 92

KIRUNA BLOMSTERHANDEL

Nils Bergbom

Flerårig praktik - Modernt binderi
Bästa sortering

CAFÉ ROYAL

REKOMMENDERAS
Gott kaffe med bröd från eget ba-
geri. Choklad och te samt smör-
gåsar. Beställningar mottagas
tacksamt Tel. 575

BETALD ANNONSPLATS

Fru: — Du blir allt odrägligare för var
dag. Snart kan man inte ha med dig att
göra.

Herrn: — Hur snart?

*

Nytan av att prata.

En amerikansk lungspecialist, som tyckt
sig lägga märke till att kvinnor bli myc-
ket äldre än män, anser sig ha hittat
förklaringen. Kvinnor prata mycket mer
än män. Lungorna må bara bra av prat,
som stimulerar andningen, varigenom
lungmuskelnerna få den nödvändiga trä-
ningen för att kunna hålla kroppen vid
god vigör.

KOLSVÄ

ARNOLDS Cykel- & Radioverkst.

Tel. 173 — KOLSVÄ — Postgiro 179813
Försäljer cyklar, Crescent & Rex väl-
kända fabrikat. Philips radio ständigt i
lager. Gamla apparater tages i utbyte.
Alla reparationer för såväl cyklar som
radio utföres fackmässigt till humana
priser.

GUTTSTA BRYGGERI KOLSVÄ

Rekommendarer sina välkända tillverk-
ningar av MÅLTIDSDRICKA
tappat å 5 o 10 liters glasflaskor samt
LÅSKEDRYCKER och VICHYVATTEN
Telefon Kolsva 21

KRISTIANSTAD

ELEKTRISKA INSTALLATIONSBYRÅN

KRISTIANSTAD — Tel. 215

S. F. HAMMARLUND, ingenjör
Repr. för ASEA.

GYNNA ANNONSÖRERNA

KUNGÄLV

KUNGÄLVS MÖBELAFFÄR

— IVAR JOHNSON —

är Eder bästa inköpskälla vid behov
av möbler av alla slag, mattor o. ar-
matur. Stor sortering. Efterhör
våra priser. Resan lönar sig. Tel. 269.

LIDKÖPING

STANLEY HALLER

SPECERI-, MJÖLK- &
MATVARUAFFÄR

Esplanaden 30. Telefon 598.

REKOMMENDERAS

KARLSSON & ARTIG, Glasmästeriaffär

Tel. 149 LIDKÖPING Tel. 149
Fönsterglas, Spegelglas, Favoritspeglar,
Mattslipat glas, Muslinsglas, Ramlister
jämte inramning, Katedralglas, Orna-
ments- och Kulörta glas. Glastegelpa-
nor m. m.

GYNNA ANNONSÖRERNA

LINKÖPING

JOHN BOKLUND & C:O

MÖBLERINGSAFFÄR

Ågatan 26 — LINKÖPING — Tel. 528

MATTOR — MÖBLER

BETALD ANNONSPLATS

LULEÅ MED OMNEJD

CENTRALTRYCKERIET Luleå

utför ALLT inom branschen korrekt,
tidsenligt, snabbt.

Kortbeställningar dagsleverans

Telefon 2976 Telefon 2976

LULEÅ SNICKERIFABRIK A.-B.

Pontuskajen

Tel. 1529

REKOMMENDERAS

Linds Ur & Optik

Storgatan 29—31. Tel. 2067.

Ur — Glasögon — Smycken.

Blomqvists Bageri

Skeppsbrogatan 38 Tel. 2110
REKOMMENDERAS

LULEÅ MED OMNEJD

CECILS KONDITORI SMÖRGÅSAR — TARTOR

Beställningar för begravningar m. m. mottagas. KLUBBRUM.

Telefoner: Luleå 1433 — 1434

Ni är alltid välkommen

till

LILLA KONDITORIET

Stationsgatan 67

LULEÅ VARV & VERKSTÄDER

Telefoner: 2191, 1809 och 2373

Alla slag av reparationer. Av fartygsinspektionen godkänd elektrisk svetsning. Fartygsslipar och Plåtslageri. Gjutgods av järn, metall, koppar och aluminium. Spec.: Värmepannor för ved, kol och koks, även med överhettare för varmvattenberedare. Snökärlkar för hand-, häst- och bildrift. Precisionsarbete garanteras. — Infodra offert.

GYNNA ANNONSÖRERNA

KÖPKUNGS-RADIO

H. G. JOHANSSONS Radioaffär

Luleå

Bürén & Nilsson

1:a klass Herreklipping & Herrkonfek-tionsaffär — LULEÅ

TELEFON 22 60

REKOMMENDERAS!

SVEN NILSSONS REPARATIONSVERKSTAD

LULEÅ

Gammelstadsvägen - Tel. 19 60, Bost. 31 30
REKOMMENDERAS
Fullständig bilservice

NORRSKENSFLAMMAN

Daglig morgontidning
Tel. Red. 24 08, ankn. huvudredaktören,
exp. 41 08, ankn. kassören o. annonsäckv.
Prenumeration kan ske å alla postanstäl-
ter. Pris 2 kr. per mån. 5 kr. per kvartal.

BÄSTA SERIEBILDEN och
PORTRÄTTSTUDIER från

A TELJÉ TORMOD
Gammelstad

PRÖVA

SJÖGRENS KONDITORI

erkänt goda kaffe . . . Ni blir belåten!
Adressen är Storgatan 48.

BETALD ANNONSPLATS

- Äktenskapet är ett lotteri.
- Är du gift kanske?
- Nää — dragning pågår.

*

Generöst.

En gammal poliskonstapel hade dött, och då hans efterlevande hade det skralt, anordnande kamraterna en enkronasin-samling — berättar signaturen K. Z. i Tidskrift för Göteborgs stads tjänstemän. En av dessa gick till den ändan om-kring i affärerna i distriktet, där den av-lidne hade tjänstgjort och en hel del en-kronor rullade in.

En dag kom polismannen in i en bu-tik, vars innehavare nyss fått böta för att han inte hade sandat. Affärsman-nen var följaktligen inte riktigt så god på polisen just då. Men när han fick höra att det gällde begravningskostna-der sken han upp och tog flott upp en tia.

— Jag kan tyvärr inte växla, sade konstapeln.

— Det gör ingenting, behåll resten och begrav nio poliser till, genmälde affärs-mannen med en donatorsgest.

MALMBERGET

BERNHARD WENBERG A.-B.

Telefon 60 — 460.

MALMBERGET

Speceri, Livsmedel, Charkuterifabrik och Rensteksrökeri.

10 ÅR TELEFONNUMRET

FÖR MODERN HÅRVÅRD

Jonassons Herr- & Damfrisering

MALMBERGET

BESÖK ÖHLÉNS!

Stor sortering i grövre och finare skodon.

E. A. Öhléns Skoaffär A.-B.

Malmberget tel. 45, Gällivare tel. 71

MALMÖ

Bliv medlem i

SOLIDAR

och

MJÖLKCENTRALEN

CEDERHOLMS BYRÅ

Grundad 1914

Löjtnantsgat. 8 MALMÖ Tel. 226 96

Bokföring - Revisioner - Rättshandlingar

MORA

HELMERS KONDITORI

(H. CLAESON).

KYRKO GATAN, MORA. — TEL. 11.

Serverar och försäljer förstklassiga varor i förstklassiga lokaler. Alla slags kon-fektyrer av egen tillverkning.

— Terrasservering —

P. AXELSONS

Handelsträdgård

MORA 363

REKOMMENDERAS

GYNNA ANNONSÖRERNA

NORRKÖPING

INGENJÖR S. A. BOLINS

Elektriska Installationsbyrå

Skolgatan 10 Telefon 238 41

Utför Nyanläggningar och
Reparationer av alla slag

— NEONANLÄGGNING —

RÖDA FYREN

Drottninggatan 45 — Tel. 238 16

— NORRKÖPING —

Välsorterat lager av Bosättnings-,
Sybehörs- o. Leksaksartiklar m. m.

Dr. Hjalmar Lilliestierna

DROTTNINGGATAN 51.

Tel. 283 30.

ALLA SLAGS

Bergsprängningar, Granitarbeten,
Skyddsrum m. m. utföras av

ALBIN HÖGSTRÖM

Trozelligatan 30, Norrköping. Tel. 281 29
All bergsprängning utföres med elek-trisk luftkompressor.

Gustafssons Gummiverkstads AB

Slottsgatan 134-13b — Tel. 26 81 - 57 81

Alla slags Gummireparationer utföras
snabbt, väl och till moderata priser.

NORRKÖPING

Firma W. MALMKVIST

Lindöv. 55, Norrköping. Tel. 219 54, 263 54
Av statens industrikommission utsedd
som A-grossist i lump-, metall- och
järnbranschen. Köper till högsta dagspriser:
Järn- och Metallsrot, Spislar, Motorer,
Maskiner, Ångpannor, Tågvirke, Tagel,
Lump, Stickylle, Tomfat m. m. Säljer:
Spislar Kaminer, Tvättgrytor, Staketstolpar,
Stängselnät, Stängseltråd, Järngrindar,
Järndörrar, Takplåt, Kätting, Råls, Balk,
Järnrör till vatten-, avlopps- och värmeledningar samt växt-
husanläggningar, Remskivor, Axlar, Lager,
Skruvstycken m. m.

RITZ HOTELL - NORRKÖPING

60 HÖGMODERNA RESANDERUM
Enkelrum med telefon kr. 5:—, 8:—.
Dubbelrum med telefon kr. 10:—, 12:—.
RADIO. Fullständig luftskyddsanläggning
för hotellgäster — RESTAURANT
— Garage med fullständig service.
Betjäningavgift.

BETALD ANNONSPLATS

NYBRO

till hushållens tjänst
charkuteri
speceri
manufakturavdelningar

KOOPERATIVA

Örsjö NYBRO Flerohopp

OSKARSHAMN

A.-B. ERIC HAGSTRÖM

Skeppsmäklare, Speditörer, Haveriagenter
— Telegramadress "Hagström" —
Tel. 7, 46, 289 och 522

Ombud för de flesta in- och utländska
rederier och assurancesföreningar
Lloyds-agents Oskarshamn

PITEÅ MED OMNEJD

I PITEÅ BRYGGERI A.-B:s

VÄLKÄNDA ETIKETT har den konsu-
merande allmänheten en fullgod garanti
för en förstklassig vara, framställd under
de mest hygieniska betingelser och av
det allra bästa råmaterial. - Ordertel.:
10 06. - Köp alltså Edert behov av Malt-
drycker, mineralvatten, läskedrycker från
PITEÅ BRYGGERI AB

SOFIA LUNDBERGS EFTR.

Manufaktur- & Sybehörsaffär
Telefon 2 Piteå Telefon 2
REKOMMENDERAS

— Vad är det nu? Vad grinar du för?
— För ... för ... för att du säger ...
buh ... buuh ... att jag väger för
mycket.
— Ja, gråt du bara, min vän, det lättar.
*

Testamente.

Bonden Jöns låg på dödsbädden och
hans anförvanter voro samlade kring hon-
nom. Plötsligt öppnade han ögonen och
sade till sin fru:

— Glöm ej, att Nilsson fortfarande är
skyldig oss hundra kronor!

— Nej, grät hon, vad du är omtänk-
sam, min käraste man, visst skall jag
komma ihåg dessa pengar.

Efter en liten stund öppnade den döen-
de sina ögon igen och sade:

— Och glöm inte, att vi är skyldiga
Svenssons trettio kronor!

— Gud bevara mig, snyftade gumman,
nu yrar han igen!
*

Stallinstruktion.

När en häst ska ryktas, så ä' de' inte
nog me' att 'i borstar å skrapar sidorna
å ryggen på'n, utan 'i ska också gno'n
på fötter'a, halsen, bakom örerne och
andra så'na ställen, där I inte själva
tvättar er.

PITEÅ MED OMNEJD

HEMBAGERIETS

välkända MATBRÖD och
SKORPOR - Telefon 10 84.

KONSUMTIONSFÖRENINGEN PITEÅ M. O.

— förening för lägre levnadskostnader
22 buiker - 3 300 anslutna hushåll.

Rörbolaget

A. WESTERBERG & C:o
Prästgårdsg. 38 PITEÅ Telefon 13 77
Entreprenör för värme, vatten och sani-
tet. Infordra offert.

PITEÅ MED OMNEJD

F:A J. F. EKSTRÖMS BAGERI

Munksund Tel. 370 54
Rekommenderar sina tillverkningar
Förstklassig maskinell utrustning.
Fackutbildad personal. Hygieniska
lokaler. De bästa råvaror.
Allt borgar för
förstklassig tillverkning

FISKFÖRSÄLJNINGS- FÖRENINGEN

Dagfärska fiskvaror och surströmming,
saltlöja och löjrom i parti och minut.
Telefoner: Affären 12 44, Kontoret 15 44,
Bostaden 14 11. Filial i Munksund 370 45.

Köp brödet

hos

Björks Finbageri

ÖJEBY Träförädling

Tel. 601 70, Öjebyn.

REKOMMENDERAS

SVEN JONSSON

ÖJEBYN. - Tel. 600 38.

Bil- & Cykelverkstad

Gengasmonteringar — Radioapparater

Dr. P. H. Söderbaum

Storgat. 50

Tel. 15 20

Piteå

Allt för bilen

BILÄGARNAS INKÖPS- FÖRENING

Tel. 10 52 — Piteå.

BETALD ANNONSPLATS

SKELLEFTEÅ

Provinsialläkare

J. Eriksson

Tel. 102 55.

Nygatan 55

WESTBERGS

GUMMIVERKSTAD

rekommenderar välgjorda arbeten
Rikst. Verkstaden 106 57, bostaden 106 55

FORSLUND & SÖNER

Köpmangatan 4 - Tel. 106 58

Utför alla slags transporter

REKOMMENDERAS

SKELLEFTEA

**WALLINS EFTR.
GULDSMEDSAFFÄR**

Kanalgatan 34
Tel. 100 48

BETALD ANNONSPLATS

SKÖVDE

**Skaraborgs
Enskilda Bank**

AKTIEBOLAG

Grundad 1865 Allmän bankrörelse
HUVUDKONTOR: SKÖVDE

Kontor: Stockholm, Falköping, Falköping-Ranten, Flöby, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Hova, Järpås, Karlsborg, Kvänum, Lidköping, Lyrestad, Mariestad, Moholm, Nossebro, Saleby, Skara, Stenstorp, Tibro, Tidaholm, Tidån, Tråvad, Töreboda, Vara, Vartofta, Vedum, Väring, Algarås.

SUNDSVALL

DUCO & MÅLAREVERKSTAD
Modernt och tidsenligt inredd efter senaste förordningen

C. ERIK BERGSTRÖM
Förstklassigt arbete Humana priser
N. Järnvägsgatan 52 Telefon 17 18

NORRLANDS TRAVSÄLLSKAP
avhåller å Bergsäkers Travbana, Sundsvall, travtävlingar c:a 30 söndagar under Mars-Oktober 1944. Totalisator, Restauranter, Högtalarmusik, Telefoner
Kontoret 42.70 — Banmästaren 53.30.

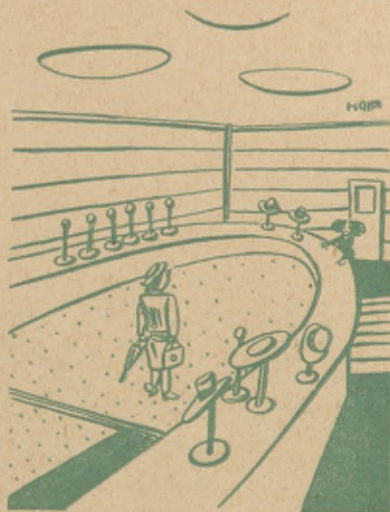
BETALD ANNONSPLATS

TUMBA

F:a C. Bylund Eftr.
MANUFAKTURAFFÄR
Telefon 75 Tumba

UMEA

Sofie Stenmans Eftr.
MÖSS- HATT- MODE- & PÄLS-
VARUAFFÄR.
Storg. 44 — UMEÅ — Tel. 360

— Jo, jag skulle vilja ha en hatt, men det ska vara allra sista skriket.

— Vill damen vara vänlig och sitta ner ett ögonblick, modet håller just på att växla nu.

UMEA

UMEA HANDELSINSTITUT

Utbildning i bokföring, språk, stenografi, maskinskrivning, tuschmetoden.
— Grundlig, effektiv undervisning —
Adr.: Storgatan 38

**Bröderna
LINDFORS**

JÄRNVAROR I PARTI

Umeå: Namnanrop. Skellefteå 109 44.

ALLTELEKTRISKT

Installationer — Reparationer
Västerbottens Nya Elektriska Byrå
Tel. 14 42 UMEÅ Tel. 14 42

**BRÖDERNA ERIKSSONS
Smidesverkstad**
Tel. 16 67 - Öst-Teg, UMEÅ. Tel. 16 67
Utför smidesarbeten av alla slag till humana priser.
(Gas- och elektrisk svets)

HAGA PLÅTSLAGERI
Haga, UMEÅ. Tel. 10 36, 10 33, 10 34, 14 51

Takreparationer — Allt slags Plåtslageri och rostfritt **FÖRTENNINGAR**

BETALD ANNONSPLATS

UMEA

HANDSKMAGASINET
KUNGSGATAN 69 — Tel. 860
REKOMMENDERAS

**M. & L. PETTERSSONS
HEMBAGERI**
REKOMMENDERAS
Kungsg. 84 Tel. 10 74

HERMANSSONS MÖBELAFFÄR
Möbler, mattor och gardiner.
Telefon 183 Storgatan 36

HENRIK HARJU — UMEÅ
Rikst. 422 och 423. Lokal: Kungsgat. 63
Färg-, Kemikalie- & Tapetaffär. Avdeln. för fotografiska artiklar.
Rekommenderar sin sortering av: Färger, Fernissor, Oljor, Falu Rödfärg, Tapeter, Kameror, stor sortering, Förbands- och Sjukvårdsartiklar m. m. Ordre till landsorten expedieras omgående.

Vid komplettering av Linneförrådet vänd Eder med förtroende till oss
DUKTYGER — HANDDUKAR
Alltid det bästa till billigaste priser
SANDBERGS, Kungsgatan 53
Rikstel. 102 UMEÅ

UPPSALA

CHR. RABÉNS EFTR.
(A. WIDMAN)
Kungsängsgat. 7 - UPPSALA - Tel. 379
Affären etabl. 1849. Största sortering av Sjukvårds- och Optiska artiklar. Slipningar och reparationer utföras.

VÄXJÖ

BETALD ANNONSPLATS

ÖREBRO

VID BESÖK I ÖREBRO
REKOMMENDERAS
FENIX — FREDEN
TERRASSRESTAURANTEN

BERGSLAGENS ALLM.
RESTAURANTAKTIEBOLAG.

Hushållsskolan MARGARETA
ÖREBRO
Klostergatan 11 Tel. 118 70, 117 50
1:a kl. Matsalar
Festväning och Matvaruaffär
Elever mottagas

ÖREBRO

Örebro Lump- & Skrotaffär
Magasin och Kontor, Triangeln, Örebro
Tel. 130 43
Köper och säljer i parti och minut:
Järn- och Metallsrot samt Lump
av alla slag.

ÖRNSKÖLDSVIK

Dr. Gustaf Lindström

Lasarettet. Örnköldsvik.

**AUG. JANSSONS
TRÄVARUAGENTUR**

Viktoriaesplanaden 21

Mottager tacksamt inköps-
och försäljningsuppdrag.

Telefon 22 77

Telegramadress:
"AJANS ÖRNSKÖLDSVIK"

G. SVEDINS PARTI- & AGENTURAFFÄR

Kontor: Storgat. 28. Lager: Hamngat. 9
& Storgat. 1. Rikstel. 10 20. Försäljning
av Mjöl, Bröd, Kaffe, Luckeys konserver,
Nissens choklad. Lakritz & Konfektyrer.
Nederlag av: Mjöler och bröd.

ÖRNSKÖLDSVIK

**Ångermanlands
Fiskförsäljningsförening**

Örnköldsvik

Försäljer i parti: Färsk-, Salt och Sur-
strömning, Böckling och Fisk.

Rikstel.: 11 64, 12 64. Förest. bostad 11 64

**J. OLSSONS SKOFABRIK
JÄRVED**

Tel. 400 22

Försäljer i parti: Skodon, Handskar och
Socker av egna tillverkningar.

Ring 20 54

vid behov av transporter

SVEN NILSSONS ÅKERI

Nygatan 9. Alla transporter ut-
förs snabbt och säkert.

ÖSTERSUND

Press-Ateljén

Artillerigatan 2, Östersund

REKOMMENDERAS

KEM. TVÄTT o. FÄRGNING

utföres med moderna maskiner
Garanteras lukt och krympfritt
Pressningar snabbt och billigt
LASSES KEMISKA TVÄTT
Storgat. 45 ÖSTERSUND Tel. 26 57

IVARSSONS Auto- El. Verkstad

Prästgatan 44 Telefon 12 34

Specialaffär för allt elektriskt och för
motorfordon

LADDNINGSTATION

GYNNA ANNONSÖRERNA

Finns det

något ombud för "STATUS" på Eder ort!

Om inte — insänd omedelbart nedanstående kupong och
begär kommissionärsvillkor. Vår adress är:

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

Kocksgatan 15 Stockholm Tel. 41 39 99

Undertecknad anmäler sig som kommissionär och be-
gär kommissionärsvillkor.

Namn:

Adress:

Postanstalt:

(Obs! Endast ordentliga och vederhäftiga försäljare göra sig besvär.)

Rederiaktiebolaget

**IRIS
STOCKHOLM**

Telegr. "Clasabra"

Tel. 11 71 00, 10 49 45

S/S "Rigel"	6450 d.w.
S/S "Lestris"	4300 ..
S/S "Polaris"	3775 ..
S/S "Jupiter"	3200 ..
S/S "Sirius"	3100 ..
S/S "Orion"	3000 ..
S/S "Atair"	2990 ..